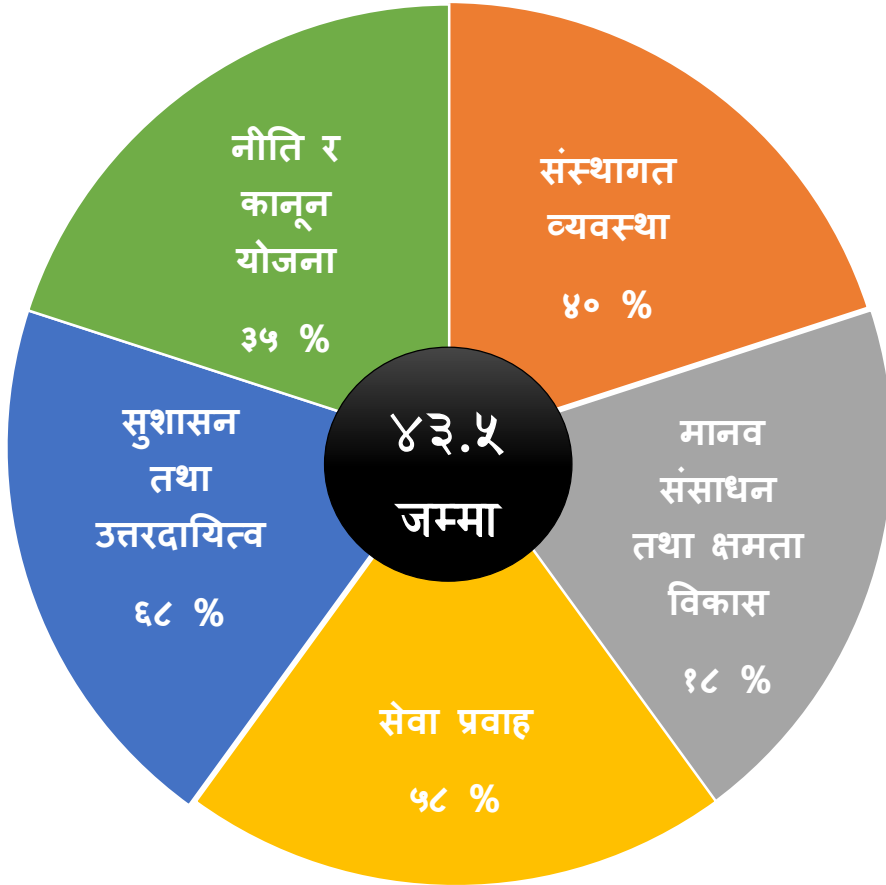

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणपरीक्षण प्रतिवेदन २०७८

सिलीचोड गाउँपालिका, संखुवासभा

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग
प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र, प्रदेश नं १
कलवलगुरी, झापा

संयोजन
सिलीचोड गाउँपालिका
संखुवासभा

सहजकर्ता
नुषराज श्रेष्ठ
खेमराज निरौला

विषय सूची

खण्ड १ परिचय .....पेज नं. १-५

१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ अध्ययनको महत्व.....	२
१.३ लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू.....	२
१.४ लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरू	३
१.५ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका	४
१.६ लैससास परीक्षणका सहभागीहरू.....	५

खण्ड २ तथ्यांक प्रस्तुतिकरण .....पेज नं. ६ -८

२.१ तथ्यांक प्रस्तुतिकरण र व्याख्या (विभिन्न तालिकाहरूमा.....	६
---	---

खण्ड ३ तथ्यांक विश्लेषण..... पेज नं. ९

३.१ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरू.....	१०
३.२ तथ्यांकको तुलनात्मक अध्ययन तथा विश्लेषण.....	१०

खण्ड ४ मुख्य उपलब्धी .....पेज नं. १० -१६

४.१ लैससास परीक्षणबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था.....	११
४.२ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा.....	११
४.३ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो.....	१२
४.४ शीर्षकगत रूपमा सूचकको उप विषय क्षेत्रानुसार नतिजा.....	१४

खण्ड ५. नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सबल पक्ष र सुधार गर्नपर्ने पक्षहरू (SWOT) विश्लेषण .....

२०

खण्ड ६. लैससास विकास कार्ययोजना .....

२५

खण्ड ७. निश्कर्ष, सुझाव, सन्दर्भ सामाग्री र अनुसुचीहरू.....

३६

७.१ निश्कर्ष.....	३६
७.२ सुझाव.....	३७
७.३ सन्दर्भ सामाग्री	३८
७.४ अनुसुचीहरू.....	३९
७.१ लैससास परीक्षणमा सहभागीहरूको नामावली.....	३९
७.२ लैससास कार्यान्वयन समितिको वनावट.....	४०
७.३ सबै सूचकहरू अनुसार प्रासांक.....	४१

खण्ड - १, परिचय

१ पृष्ठभूमि

वि सं २०७२ मा जारी गरिएको नेपालको संविधानले दिशा निर्देश गरेबमोजिम समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्न राज्यका सबै अंग, तह र क्षेत्रगत विषयहरूमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) को विषयलाई आन्तरिकीकरण, मूलप्रवाहीकरण र संस्थागत गर्न आवश्यक भएको छ । नेपालको संविधानको धारा १८ मा उल्लिखित समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट बञ्चित नगरिने व्यवस्था छ । साथै सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने व्यवस्था उल्लेख छ । नेपालको संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरूलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

संविधानमा राज्यले सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम समुदाय, पिछ्छडावर्ग, सीमान्तकृत, अल्पसङ्ख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछ्छडिएको क्षेत्रका नागरिक तथा आर्थिकरूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्न सकिने विषय उल्लेख गरी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात् गरिएको छ । सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्बन्धी व्यवस्था उल्लेख गरेको, वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत वडामा आर्थिक तथा सामाजिकरूपमा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने व्यवस्था गरेको; विभिन्न समुदायबीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, बालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचबिखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था गरेको; स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछ्छडिएको एवं लक्षित वर्गको सहभागिताको व्यवस्था; योजना छनौटमा महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रममा जोड दिदै लैससास प्रवर्धन गर्ने लगायतको व्यवस्था उल्लेख गरेको छ । यसका साथै लैससासका सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न राज्यले विगत लामो समय देखि नै प्राथमिकताका साथ आवधिक योजना, वार्षिक योजना, नीति तथा कानूनको तर्जुमा तथा परिमार्जन र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय तहद्वारा संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीमैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम् कानूनी उत्तरदायित्व तथा जिम्मेवारी पुरा गर्न, राज्यले

अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरूप कार्य गर्न, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ अनुसार स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्दै समावेशी विकासलाई प्रवर्धन गर्ने कार्यलाई थप मार्ग दर्शन गर्न नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले “लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन, २०७८ “जारी गरेको छ । सोही दिग्दर्शनको परिधीभिन्न रहेर प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP) अन्तर्गत, प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा सिलीचोड गाउँपालिका संखुवासभाको आ व २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गरी यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.२ अध्ययनको महत्व

लैससासको लागि नेपालको संविधान २०७२ एउटा कोशेढुंगा हो, जसमा महिला, विपन्न, जोखिममा परेका र विभिन्न सामाजिक समूहका जनताहरूलाई समान हक सुनिश्चित गरिएको छ । इतिहासदेखिको विभेदलाई सम्बोधन गर्नका लागि सकारात्मक पहल र लैङ्गिक, जातजातिको आधारमा गरिने विभेदमाथि प्रतिबन्ध जस्ता असल प्रावधानहरू यसमा रहेका छन् । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा जेसी सम्बन्धी नीति नियम, निर्देशिका तथा कार्यवधीहरूले महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेसी, मुस्लिम, अपाङ्ग, वञ्चितीकरणमा परेका समुदायको आफ्नो क्षेत्रसँग सम्बन्धित नीति, योजना, कार्यक्रमको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनमा सहभागिता हुनुपर्नेमा जोड दिएको छ । सम्बन्धित क्षेत्रमा महिला, विपन्न र वञ्चितीकरणमा परेको समुदायले कस्ता कठिनाई/बाधा सामना गर्न बाध्य छन् भनी पहिचान गर्नुपर्ने कुरालाई मनन गरिएको छ ।

उल्लेखित परिप्रेक्ष्यमा स्थानीयस्तरमा लैससास सम्बन्धी सवालहरूलाई अत्मासात गर्दै आफुले निर्माण गर्ने नीति, कानून तथा योजना, कार्यान्वयन गर्ने तौर तरिका, संस्थागत ब्यवस्था, सेवा प्रवाह र लिनपर्ने उत्तरदियत्वका क्षेत्रमा सिलिचोड गाउँपालिकाले कति हदसम्म सफल कार्य सम्पादन गरी नतिजा देखाउन सकेको छ र कति हदसम्म कार्य गर्न बाँकी रहेको छ । यी सबै पक्षको लेखाजोखा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणले विभिन्न १०० वटा सूचकहरूको माध्यमबाट मापन गरी सफल सूचकहरूको निरन्तरता र असफल सूचकहरूको सफल नतिजाका लागि कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न मार्गनिर्देश गर्ने हुनाले यो लैससास परीक्षण वा अध्ययन महत्वपूर्ण रहेको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको यो प्रतिवेदन सिलीचोड गाउँपालिकाका लागि लैससास मुलप्रवाहीकरण गर्ने एक महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा रहनेछ ।

१.३ लैससास परीक्षणको उद्देश्यहरू

लैससास अवधारणा अनुसार यसको प्रयोगलाई सरलीकृतरूपमा स्थानीयकरण गरी मुलत स्थानीय तहले गर्ने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरू र विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैससास उत्तरदायी र दिगो बनाउन आर्थिक श्रोतको सुनिश्चितता, उपलब्धिको समतामूलक वितरण र उपयोगी बनाउने रहेको छ । यसका विशिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार छन्:

- स्थानीय तहको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण मुलप्रवाहीकरण भए नभएको तथा लैससास आन्तरिकरणका लागि गरिएका प्रयास र प्रतिबद्धताको मूल्यांकन गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय तहको संरचना, नीति, रणनीति र कार्ययोजनाहरूमा विशेष प्राथमिकताका साथ स्थान दिने र आवश्यक आर्थिक तथा मानविय श्रोतको सुनिश्चित गर्ने

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणको आधारमा समस्या तथा चुनौतीहरूको पहिचान गरी सो समाधान/सम्बोधनका लागि पृष्ठपोषण दिने र कार्ययोजना तर्जुमा गर्न सहजिकरण गर्ने ।

१.४ लैससास परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरू

स्थानीय तहमा लैससासको वर्तमान अवस्थाको पहिचान गर्दै समसामयिक समस्या तथा चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयद्वारा जारी भएको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ अनुसार यस अध्ययनले समेटिएका मुख्य विषयहरूमा स्थानीय तहको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी उत्तरदायी कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार र नेपाल सरकारका प्रतिवद्धताहरू रहेका छन्। मुलतः लैससास परीक्षणका १०० वटा सूचकहरूमा देहायका पाँचवटा मुख्य विषय क्षेत्रहरू र २२ वटा सहायक विषय क्षेत्रहरू यस परीक्षण वा अध्ययनमा समेटिएको छः

तालिका नं. १. सूचकको मुख्य तथा सहायक विषय क्षेत्र

क्र.स.	मुख्य विषय क्षेत्र	सहायक विषय क्षेत्र
१.	नीति, कानून, योजना	<ul style="list-style-type: none"> • नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता • योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन • बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
२.	संस्थागत व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> • कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधीत्व • कार्यप्रणाली समावेशी • समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व • वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता • तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	<ul style="list-style-type: none"> • मानव संसाधन तथा क्षमता विकास • अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरुद्ध जनचेतना • कानूनी साक्षरता • विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
४.	सेवा प्रवाह	<ul style="list-style-type: none"> • पूर्वाधार विकास • प्रजनन् स्वास्थ्य • शिक्षा कार्यक्रम • खानेपानी तथा सरसफाइ • स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	<ul style="list-style-type: none"> • सुशासन • उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता • सूचना तथा संचार • अनुगमन तथा मूल्याङ्कन • समन्वय र सम्बन्ध विस्तार

१.५ लैससास परीक्षणको विधि र तरिका

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विषय बस्तु स्थानीय तहमा नौलो विषय हैन तथापी औपचारिक रूपमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण चाँहि नयाँ विषय भएकाले स्थानीय तह आफैले परीक्षण गर्ने व्यवस्था भए तापनि स्थानीय तह सबैको स्रोत साधन क्षमता र बुझाई एकैस्तरमा नभएकाले शुरुवाती समयमा बाह्य सहयोगबाट परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । यस कार्यमा नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP), प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग र सहजीकरणमा लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ। यो परीक्षणको कार्य सम्पन्न गर्न विभिन्न विधी, तौर तरिका अपनाईएको थियो जसलाई तीन चरणमा देहाय अनुसार व्याख्या गरिएको छ ।

१.५.१ तयारी चरण

- सर्व प्रथम प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (PLGSP), प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र कलबलगुरी झापाले लैससास सम्बन्धी विज्ञहरुको सूचीबाट आवश्यक संख्यामा विज्ञहरु छनौट गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम सम्पन्न गरेको थियो । तालिम प्राप्त स्रोत व्यक्तिहरुलाई उपयुक्तताको आधारमा स्थानीय तहहरु छान्नी ४ कार्यदिन र योजना सहित जिम्मेवारी प्रदान गरिएको थियो ।
- सहजकर्ताबाट यस सिलिचोड गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग सम्पर्क तथा समन्वय गरी लैससास परीक्षणका लागि २०७८।११।११ देखि १४ गतेसम्म समय मिलाईएको थियो । यसरी तय भएको समय तालिका अनुसार समयमै सहजकर्ताहरु उपस्थित भई पहिलो दिनमै लैससास कार्यान्वयन समिति र लैससास परीक्षण कार्यदल निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । गठीत कार्यान्वयन समिति र कार्यदलको विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।
- पहिलो दिनमा नै गाउँपालिकामा रहेका विद्यमान दस्तावेजहरु जस्तै: गाउँ प्रोफायल, गत वर्ष र चालु वर्षको कार्यक्रम बजेट पुस्तिका, केहि राजपत्रहरु, लैससास सम्बन्धी निर्णयहरु संकलन र केहि अध्ययन गरियो साथै १२ र १३ गते हुने कार्यशालाका लागि आवश्यक तयारीको कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

१.५.२ कार्यान्वयन चरण

- निर्धारित मिति २०७८।११।१२ गते ११ बजे अभीमुखिकरण तथा कार्यशाला कार्यक्रम शुरुवात गरिएको थियो । कार्यक्रमलाई थोरै औपचारिकता दिन छोटो उद्घाटन कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो जसको अध्यक्षता गाउँपालिका अध्यक्ष श्री राम बहादुर राईले गर्नु भएको थियो गाउँपालिकाउपाध्यक्ष लालकुमारी राई र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले मन्तव्य राख्नुभएको थियो । विशेषगरी यस्तो कार्यक्रम कार्यकालको शुरुवातमा हुनपर्ने, सबैलाई एकै प्रकारको सूचक प्रयोग गर्दा न्यायीक नतिजा नआउने, क्षमता विकासका अन्य कार्यक्रमहरु आउनु पर्ने जस्ता धारणाहरु व्यक्त भएका थिए । कार्यक्रममा वडाध्यक्षहरु कार्यपालिका सदस्यहरु र कर्मचारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।
- उद्घाटन सत्रपछि लैससासको अवधारणा र सैद्धान्तिक पक्षहरु तथा लैससास परीक्षण सम्बन्धी दुई वटा प्रस्तुतीकरण भई आवश्यक छलफल भएको थियो ।

- लैससास दीगदर्शन २०७८ अनुसार ५ वटा विषय क्षेत्रहरू: नीति कानून योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संशाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गत का २०,२० वटा गरी जम्मा १०० वटा सूचकहरूको बारेमा, अंक प्रदान गर्ने विधीको बारेमा र प्रमाणीकरणको बारेमा सहजकर्ताद्वारा संक्षिप्त प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो । सामुहिक रूपमा अंक प्रदान गर्न समुह विभाजन, समूह छलफल र सूचक अनुसार अंक प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरी समूह प्रस्तुतीकरण भएको थियो । यसरी पाँच वटै समूहले आ आफ्नो विषय क्षेत्रमा दिइएको प्रत्येक प्रस्तुती उपर आवश्यक सल्लाह, सुझाव तथा पृष्ठपोषण समावेश गरी सबै सूचकहरूमा भएको मापन कार्यलाई अन्तिम रूप दिइएको थियो ।
- दोस्रो दिन अघिल्लो दिनकै समूहमा बसि पाँच वटै विषय क्षेत्रहरूको सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती (SWOT) को समूह कार्यमार्फत विश्लेषण गरिएको थियो ।
- सबै सूचकहरूको मापनको प्रारम्भिक नतिजा र सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौतीको विश्लेषणाका आधारमा कमजोर सूचकहरूको सुधारका लागि कार्ययोजना निर्माण गरिएको थियो र निर्णायक तहबाट यसको कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्धताका साथ दुई दिने कार्यशाला सम्पन्न भएको थियो ।

१.५.३ प्रतिवेदन चरण

कार्यशालाका सहभागीहरूबीच भएको छलफलबाट आएको निचोड, सूचकले प्राप्त गरेका अंकहरू र दस्तावेजहरूको विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरूका आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । मुख्यगरि देहाय बमोजिमका तालिका तथा औजारहरू समेटेर प्रतिवेदन तयार गरिएको छ:

- १ लैगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू
- २ शीर्षकगत प्राप्ति तालिकीकरण
- ३ माकुरी जालोको नमूना चित्र
- ४ लैससास परीक्षण नतिजा बारचार्ट
- ५ पालिकाको लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था
- ६ स्थानीय तहको लैससास अवस्थाको लेखाजोखा सबल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू
- ८ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

१.६ लैससास परीक्षणका सहभागीहरू

यस सिलीचोड गाउँपालिकाको लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने कार्यमा गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडाध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, विषयगत शाखा प्रमुखहरू र अन्य कर्मचारीहरू गरि जम्मा २८ जनाको सहभागीता रहेको थियो । सहभागीहरूको विवरण अनुसूचीमा दिइएको छ ।

तालिका नं. २. बृहत जातीय तथा लैगिक आधारमा सहभागीहरूको विवरण निम्नानुसार रहेको छ:

महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	क्षेत्री	ब्राम्हण	मधेशी	जम्मा
५	२३	२८	१	२२	२	२	१	२८

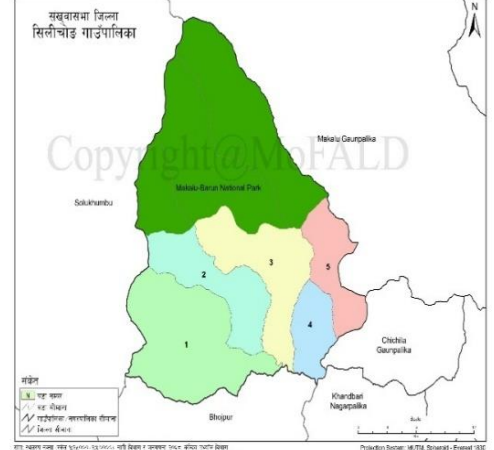

खण्ड -२ तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या

२.१ सिलीचोड गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय:

सिलीचोड गाउँपालिका नेपालको संविधान अनुसार राज्य पुनसंरचना हुँदा संखुवासभा जिल्लाका सुदुर पूर्वोत्तरका साविक सिसुवाखोला, बाला, माडतेवा, ताम्कु र याफु गा. वि.स. हरू समावेश गरी गठन भएको हो । भौगोलिक रूपमा विकट भएतापनि सामाजिक, साँस्कृतिक र रहनसहनले भरिपूर्ण यस गाउँपालिका वातावरणीय दृष्टिकोणले बसोबासको लागि उत्कृष्ट रहेको छ । यस क्षेत्रमा पर्ने रमणीय सिलीचोंग हिमालको नामबाट यस गाउँपालिकाको नाम सिलीचोंग रहन गएको हो । ५ वटा वडाहरू र ५०१.८९ वर्ग कि.मी. क्षेत्रमा फैलिएको यस गाउँपालिकाको सिमाना तथा नक्शा देहाय अनुसार रहेको छ ।

- पूर्व : चिचिला र मकालु गाउँपालिका
पश्चिम : सोलुखुम्बु जिल्ला
उतर : मकालु गाउँपालिका
दक्षिण : भोजपुर जिल्ला

यस गाउँपालिकाको दक्षिण सीमानामा अरुण नदी पर्दछ भने मुख्य नदीको रूपमा संखुवा खोला रहेको छ । यसका अलावा सिसुवा खोला पनि रहेको छन्, पूर्ण भू-भाग मकालु वरुण राष्ट्रिय निकुन्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने यसपालिका को उतरी सीमानामा चाम्लाङ, दिग्लिंग, संखुवासीर र नौले यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हिन्दु, बौद्ध, क्रिस्चियन र किरात धर्मका मानिसहरूका बसोवास हरका छ । यस गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्र दशैं, तिहार, साउने संक्रान्ति, संसारी पूजा, ल्होसार, चाक्चाकुर, उधौली, उभौली, भूमी पुजा, आइतवारे पूजा लगायतका चाडपर्वहरू मनाउने गरिन्छ । विविध चाडपर्वहरू यस क्षेत्रको परिचायक भए पनि मुख्य रूपमा कुलुङ, मेवाहाङ, थुलुङ, दुमी, चाम्लिङ, खालिङ, साम्पाङ र बान्तवा जाति लगायत शेर्पा, तामाङ, विस्वकर्मा र दमाई जातिहरूको बाहुल्यता रहेको छ । यस गाउँपालिकामा क्षेत्री र ब्राहमण जातिहरू भने नगन्य रूपमा रहेका छन् ।

२.२ तालिका नं. ३ वडा अनुसार जनसंख्या वितरण:

वडा नं.	क्षेत्रफल	परिवार संख्या	महिला संख्या	पुरुष संख्या	जम्मा जनसंख्या	जनघनत्व	मुख्य बस्ति
१	१०४.९९	५७१	१३४५	१४१९	२७७४	२६.४२	सिसुवा
२	८१.८९	५२०	१४०१	१४७३	२८७६	३५.१२	बाला
३	१५५.१४	५७८	१३२८	१४०६	२७३४	१७.६२	ताम्कु
४	२८.२६	४१६	१०२२	११०६	२१२८	७५.३०	माडतेवा
५	१३१.६१	२३६	५९३	५८१	११७४	८.९२	याफु
जम्मा	५०१.८९	२३२१	५९९५	५६९१	११६८६	२३.२८	

स्रोत: गाउँ पास्वीचित्र, सिलीचोड

२.३ तालिका नं. ४ जातीय आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	जातजाती	जम्मा जनसंख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	कुलुङ	७४०१	६३.३३	
२	मेवाहाङ	२०१४	१७.२३	
३	राई	८९४	७.६५	
४	विश्वकर्मा	३१६	२.७०	
५	तामाङ	२३८	२.०४	
६	क्षेत्री	२०२	१.७३	
७	शोर्पा	१७२	१.४७	
८	अन्य	४४९	३.८५	
जम्मा		११६८६	१००	

स्रोत: गाउँ पास्वीचित्र, सिलीचोड

२.४ लैससासको दृष्टिले केहि तथ्यहरुको विश्लेषण

लैससास परीक्षणको क्रममा यस गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, स्थानीयहरूसंगको अन्तरक्रिया कार्याशाला गोष्ठी र व्यक्तिगत अवलोकनका आधारमा हेर्दा सिलीचोडमा लैससास प्रवर्द्धनका धेरै प्रयासहरु भएको देखिन्छ । गाउँपालिकाबाट उपलब्ध गराईएका गाउँ पास्वीचित्र, बार्षिक योजना किताव, गाउँपालिका आफुले नर्माण गरेका ऐन, कानुन तथा कार्यविधीहरुको अध्ययनबाट प्राप्त सूचनाहरुको आधारमा देहाय अनुसार लैससास प्रवर्द्धनका गतिविधी तथा तथ्यहरु प्राप्त भएकाछन् ।

- आ.ब. २०७७।०७८ को बजेट तथा कार्यक्रममा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नामको छुट्टै बजेट शीर्षक कायम गरी रु. १०५६००००। बराबरको २५ वटा कार्यक्रम गाउँसभाले निर्णय गरेको छ । यसमा खासगरी बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, जनजाती, दलित, अपाङ्गता रोकथाम, लैंगिक हिंसा विरुद्धका अभियान, महिला सीप विकास, सशक्तिकरण तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु समावेश गरि कार्यान्वयन गरेको छ । त्यस्तैगरि स्थानीय भाषामा पठनपाठनका लागि पाठ्यक्रम विकास गर्ने लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य शीर्षकमा विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन भएको पाईयो ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक व्यवस्थापनका कार्यहरु सम्पादन गर्न कानुन सम्बद्ध गठित विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदल र विकास निर्माणका कार्य संचालन गर्न गठन हुने उपभोक्ता समिति, निर्माण समिति, समुह जस्ता संस्थाहरुमा ३३ प्रतिशत भन्दा बढी लक्षित समुदायको प्रतिनिधीत्व हुने गरेको पाईयो ।
- गाउँपालिकाको नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने तहमा लैससासको सहभागिता देहाय अनुसार भएको पाईयो ।

विवरण	महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
जनप्रतिनिधी	११	१८	५	२३	१	२९
कर्मचारी	४	१७	०	१९	२	२१

- बालक्लवहरुको संख्या जम्मा ३० वटा जसमा ९२ बालक र ७७ बालिकाको सहभागिता रहेको छ ।
- बाल बिवाह गर्ने बालक २० र बालिका २३ रहेको छ ।
- महिला साक्षरता दरको प्रतिशत ६३.०३ रहेको छ ।
- महिला घरमुली हुने परिवारको संख्या २५६ रहेको छ भने आफ्नो नाममा घर जग्गा हुने महिलाहरुको संख्या लगभग १२.६२ प्रतिशत मात्र रहेको छ ।

- आ.ब. २०७७।०७८ मा घरेलु हिंसाबाट पिडित महिलाहरूको संख्या ७ पुगेको छ ।
- सौता रहेको महिलाहरूको संख्या १५ रहेको छ ।
- विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संख्या महिला ८९ र पुरुष गरी जम्मा १०४ रहेको छ ।
- पाईपको धाराबाट खानेपानी खाने परिवार ९६ प्रतिशत छ ।
- अझैपनि ९८ प्रतिशत भन्दा बढी परिवारहरूको खाना पकाउन दाउराको प्रयोग भईरहेको छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूको संख्या ४४
- महिला, जनजाती, दलित र अपाङ्गहरूको आ आफ्नो

खण्ड - ३ तथ्यांक विश्लेषण

३.१ लैससास परीक्षण विश्लेषण औजारहरू

कुनैपनि अध्ययन अनुसन्धानहरूबाट प्राप्त भएका नतिजालाई बढी आकर्षित र सवैले सहज तरिकाले बुझ्न सक्ने गरि विश्लेषण गरी प्रस्तुत गर्न विभिन्न प्रकारका विश्लेषण औजार तथा तौर तरिका वा विधीको प्रयोग गर्ने गरिन्छ । सिलिचोड गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्ने क्रममा मुख्यगरि देहाय अनुसारका औजार तथा विधीहरू प्रयोग गरी तथ्यांक विश्लेषण गरिएको छ ।

३.१.१ सन्दर्भ सामाग्रीहरूको अध्ययन

पालिकाको समग्र अवस्थाको जानकारी लिई लैससास परीक्षणमा सूचकहरूले प्राप्त गर्न सक्ने अंकहरू प्रदान गर्दा पुष्ट्याईका आधारहरू चाहिने भएकाले पुष्ट्याईका आधारहरू भएका गाउँपालिकाको प्रोफायल, योजना किताव, नीति कानुन तथा कार्यविधीहरू, कार्यपालिका तथा सभाका निर्णयहरू र प्रगति प्रतिवेदनहरूको अध्ययन गरिएको थियो ।

३.१.२ कार्यशाला तथा छलफल

कार्यशालालाई पनि यस लैससास परीक्षणमा सूचनाहरू संकलन गर्ने विधी र औजारको रूपमा लिन सकिन्छ । यस गाउँपालिकाको लैससास परीक्षण गर्दा सरोकारवालाहरूको उपस्थितिमा दुइ दिनको कार्यशाला आयोजना गरिएको थियो । यसमा खासगरि मुख्य पाँच वटा सूचक क्षेत्रमा छलफल गर्न साना साना ५ वटै समूह विभाजन गरी सूचकहरूका बारेमा व्यापक छलफलले अंक प्रदान गरेको थियो । यस प्रकारको छलफलबाट आएको निष्कर्षहरूले तथ्यांक विश्लेषण गर्न सहज भएको थियो ।

३.१.३ SWOT विश्लेषण

यस औजारले खासगरि कुनैपनि संस्था वा विषय वा क्रियाकलापहरूको सवल पक्ष (Strengths), कमजोर पक्ष (Weakness), अवसर (Opportunities), चुनौती (Threats) (SWOT) विश्लेषण गर्दछ । यस पालिकाको लैससास परीक्षण गर्न यो औजार पनि प्रयोग गरिएको छ । सवै सूचकहरूको सामूहिक मापनपछि प्राप्त अंकहरूको आधारमा मुख्य विषय क्षेत्रहरू: नीति कानुन योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संशाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्वको सामूहिक रूपमै SWOT विश्लेषण गरिएको थियो ।

३.१.४ रेखाचित्र, स्तम्भचित्र तथा तालिकाहरू

लैससास परीक्षणको क्रममा प्राप्त नतिजाहरूलाई मुख्य क्षेत्र, उप क्षेत्र अनुसार विश्लेषण गर्न माकुरी जालो, स्तम्भ चित्र तथा विभिन्न तालिकाहरूको प्रयोग गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

खण्ड — ४ मुख्य उपलब्धि (Findings)

४.१ लैससास परीक्षण विधिबाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था

नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रलयद्वारा जारी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको आधारमा उल्लेखित विधी अपनाई सिलिचोड गाउँपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । यस परीक्षणले सिलिचोड गाउँपालिकाले लैससासको क्षेत्रमा गरेका क्रियाकलापहरूलाई उजागर गरेको छ । यो परीक्षणले गाउँपालिकाले महिला तथा लक्षित वर्गको विकासका लागि गरेका राम्रा, नराम्रा तथा गर्न बाँकी रहेका कार्यहरूलाई सबैसामु ल्याउने कार्य गरेको छ । यसले आगामी दिनमा लैससासको क्षेत्रमा कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न नयाँ आधार पनि तय गरेको छ ।

४.१.१ परीक्षण पश्चात् प्रमुख सूचकहरूले प्राप्त गरेका अंकहरूको लेखाजोखा

सिलिचोड गाउँपालिकाले लैससास परीक्षण विधी अनुसार आ.ब. २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गरेको छ । यसमा खासगरी पालिकाले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा गरेका कामहरू जस्तै: पालिकाले बनाएका नीति कानून तथा योजनामा लैससास समावेश छु छैन, यस सम्बन्धी काम गर्ने संस्थागत व्यवस्था गरेको छु छैन, सेवा प्रवाह लैससास मैत्री छु छैन, क्षमता विकास, सुशासन तथा उत्तरदायित्व लगायतका मुख्य विषय हरु समेटेर बनाएको १०० वटा सुचकहरू र यसैभित्रका मुख्य ५ विषय क्षेत्र र २२ उप विषय क्षेत्रमा गरेको परीक्षणको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५

शीर्षकगत प्रासांक विवरण

क्र.स.	सूचक का मुख्य शीर्षकहरू	पूर्णाङ्क	प्रासांक			कुल प्रासाङ्क	प्रतिशत	नतिजा
			० अंक प्राप्त	०.५ अंक प्राप्त	१ अंक प्राप्त			
१	नीति कानून योजना	२०	९	८	३	७.०	३५%	कमजोर
२	संस्थागत व्यवस्था	२०	७	१०	३	८.०	४०%	सामान्य
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	२०	१३	७	०	३.५	१८%	कमजोर
४	सेवा प्रवाह	२०	४	९	७	११.५	५८%	सामान्य
५	शुशासन तथा तथा उत्तरदायित्व	२०	०	१३	७	१३.५	६८%	उत्तम
	जम्मा	१००	३३	४७	२०	४३.५	४३.५%	सामान्य

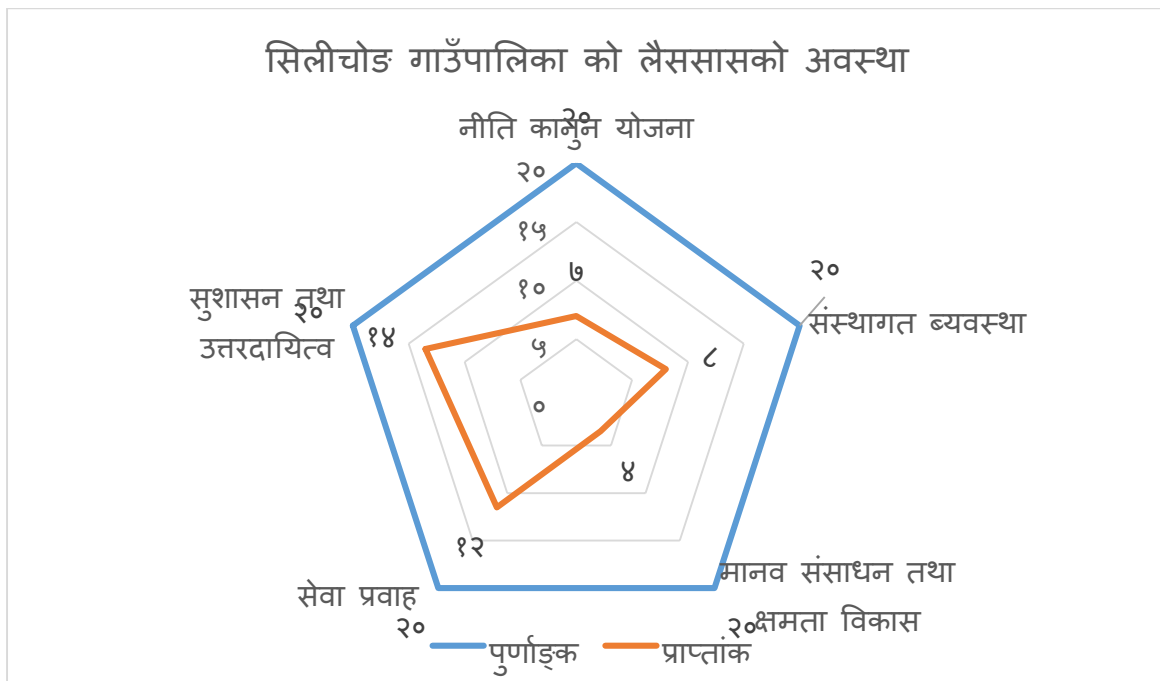
माथिको तालिका अनुसार यस पालिकाले सुशासन तथा उत्तरदायित्व र सेवा प्रवाहको क्षेत्रमा राम्रो कार्य गरिरहेको भए तापनि नीति कानून तथा योजना बनाउँदा, मानव संसाधन तथा क्षमता विकासका कार्य गर्दा र संस्थागत व्यवस्थापन गर्दा लैससासको दृष्टीकोणले अझ धेरै काम गर्न बाँकी रहेको देखिन्छ । यस तालिकामा दिइएको तथ्यलाई हेर्दा ३३ प्रतिशत सुचकहरू पुरै शून्य अवस्थामा देखिन्छ भने ४७ प्रतिशत सूचकहरूमा आधा भन्दा बढी काम गर्न बाँकी रहेको छ । पुरा अंक प्राप्त भएका सूचकहरूको पनि निरन्तरता आवस्यक छ । ५ मुख्य विषय क्षेत्र मध्ये ३ वटा क्षेत्रमा सामान्य, २ वटा क्षेत्रमा कमजोर र एक क्षेत्रमा मात्र उत्तम अवस्था रहेको छ । समग्रमा ४३.५ प्रतिशत अंक प्राप्त भएको छ जुन सामान्य

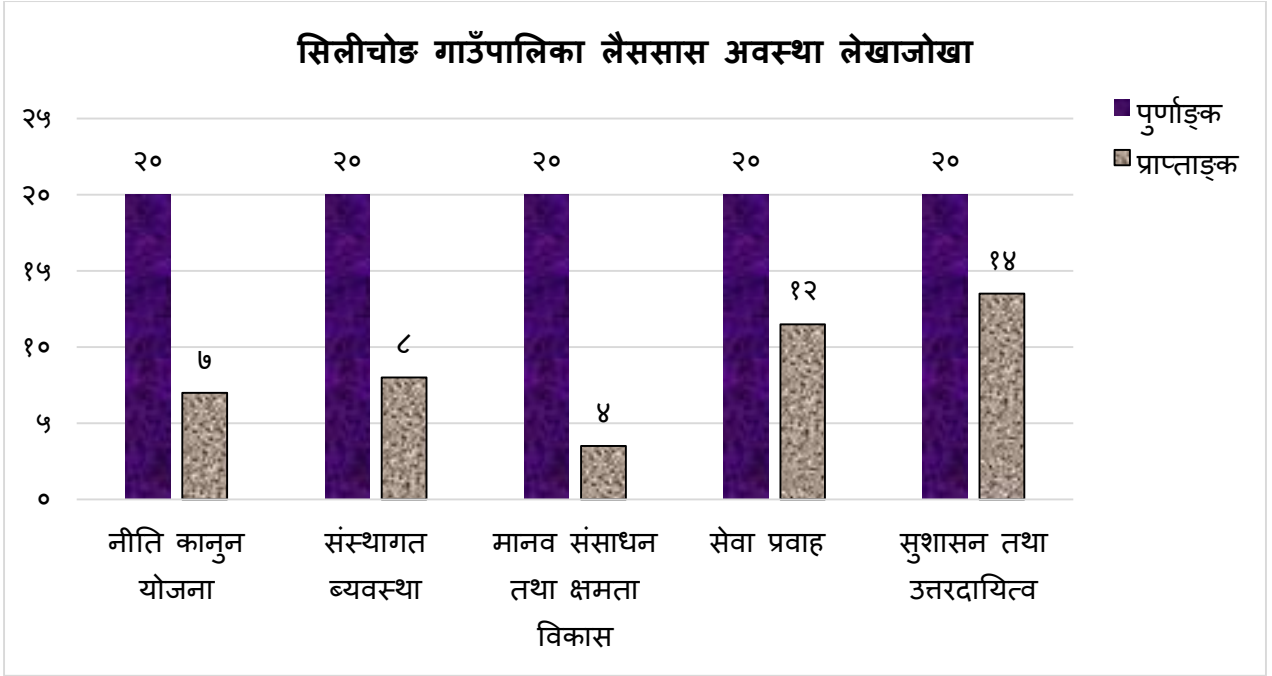
अवस्थाको अंक हो । यी विषय क्षेत्रसँग सम्बन्धीत सूचकहरूको सुधारका लागि आवश्यक स्रोत साधन सहितको कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्नपर्ने देखिन्छ ।

४.१.२ लैससास परीक्षण नतिजाको माकुरी जालो

सिलीचोड गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण परीक्षण २०७८ पालिकाकै जनप्रतिनिधीहरू र कर्मचारीहरूको सहभागितामा स्व मुल्याङ्कन गरिएको थियो । प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्रको सहजिकरणमा भएको उक्त परीक्षणबाट आएका मुख्य विषयक्षेत्रको नतिजालाई सवैले बुझ्ने गरि माकुरी जालो (Spider Diagram) को मध्यमबाट प्रस्तुत गरिएको छ । माकुरी जालोको भित्री भागमा अंक सहित पहिलो रेखाले पाँच वटै सूचकको प्रासांक देखाएको छ भने बाहिरी भागको निलो घेराले सूचकहरूको पुर्णांक देखाएको छ ।

त्यसै गरि यहि मुख्य विषय क्षेत्र अनुसारका सूचकहरूमा प्राप्त भएका अंकहरूलाई स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ । यसमा गाढा स्तम्भहरूले तत्तत् विषय क्षेत्रको पुर्णांक देखाएको छ भने हल्का रंगको स्तम्भले प्रासांकलाई देखाएको छ ।

४.१.३ शीर्षकगत रूपमा सूचकको उप विषय क्षेत्रानुसार नतिजा

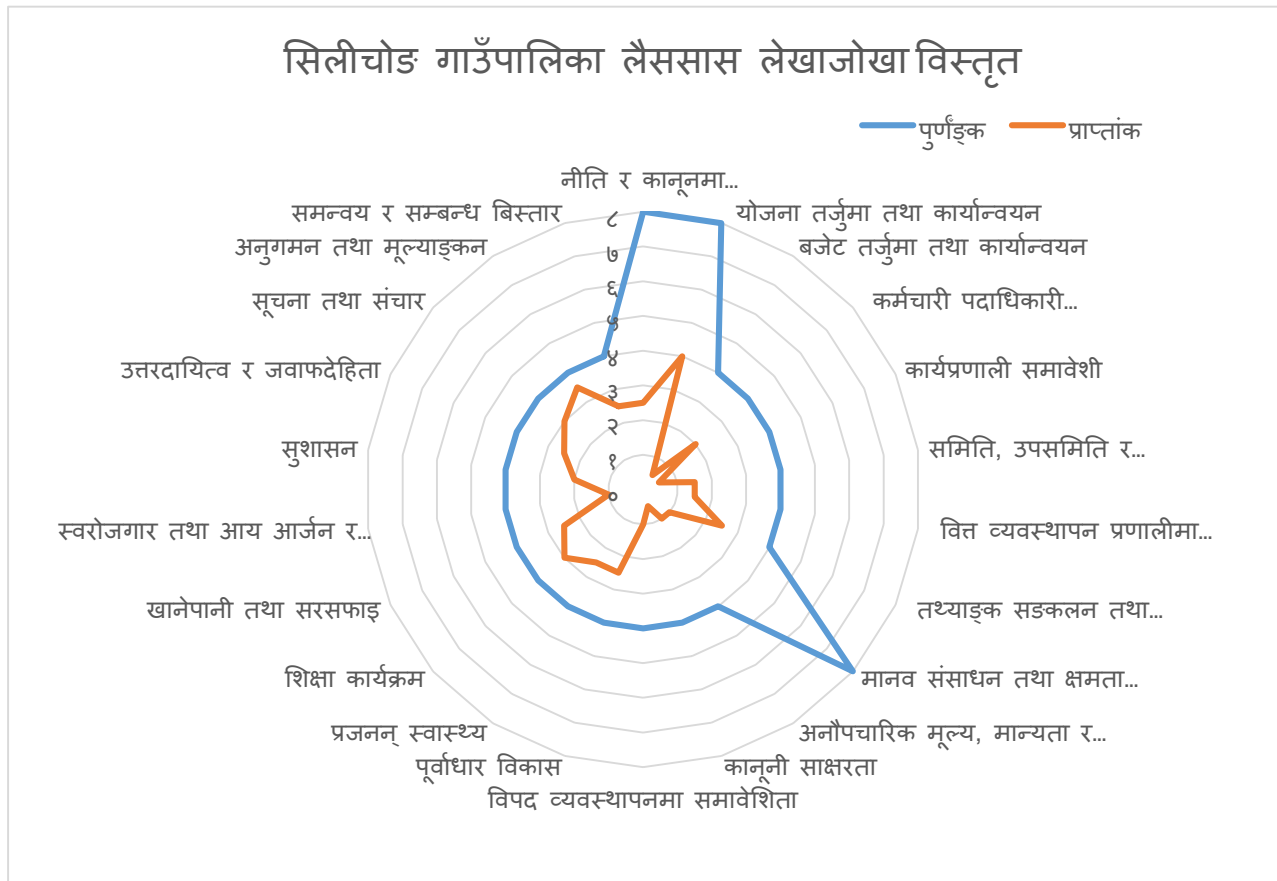
यस पालिकाको लैससास परीक्षणबाट आएका २२ वटा उप विषयक्षेत्रको नतिजालाई पनि तालिका नं. ६ मा माकुरी जालो (Spider Diagram) को मध्यमबाट प्रस्तुत गरिएको छ । माकुरी जालोको भित्री भागमा अंक सहित पहुँलो रेखाले पाँच वटै सूचकको प्रासांक देखाएको छ भने बाहिरी भागको निलो घेराले सूचकहरूको पूर्णांक देखाएको छ । त्यस्तैगरि यहि मुख्य विषय क्षेत्र अनुसारका सूचकहरूमा प्राप्त भएका अंकहरूलाई स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ । यसमा गाढा स्तम्भहरूले तत्तत् विषय क्षेत्रको पूर्णांक देखाएको छ भने हल्का रंगको स्तम्भले प्रासांकलाई देखाएको छ । यस प्रकारको विश्लेषणहरूले विषय क्षेत्रगत नतिजालाई प्रष्ट रूपमा देखाएकाले आगामी दिनमा ती सूचकहरूको सुधारका लागि गाउँपालिकालाई योजना बनाउन सहयोग पुर्याउने देखिन्छ ।

तालिका नं. ६ शीर्षकगत (सहायक विषय क्षेत्र) रूपमा प्रासांकको विवरण

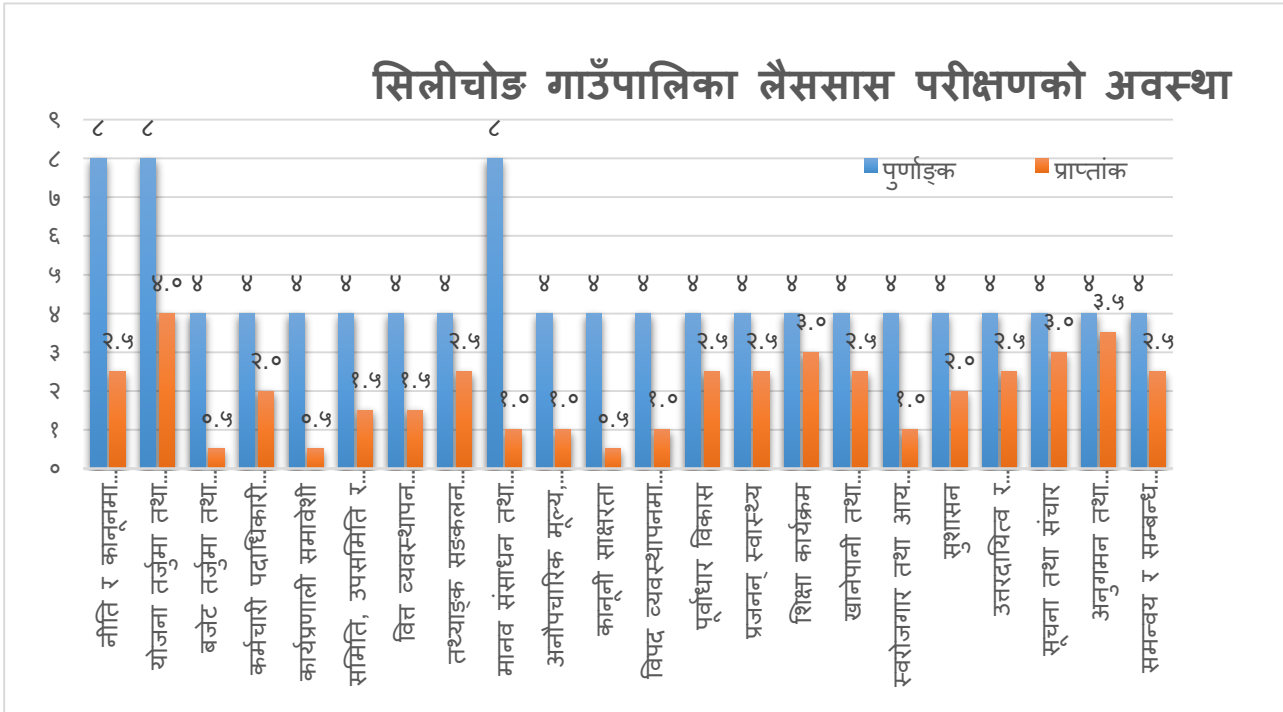
क्र.स.	सूचक उप- सूचकहरू	पूर्णिक	प्रासांक			प्रासांक
			० अंक	०.५ अंक	१ अंक	
१	नीति र कानूनमा समावेशिता/सहभागिता	८	४	३	१	२.५
२	योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	२	४	२	४.०
३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३	०.५	०	०.५
४	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	०	४	०	२.०
५	कार्यप्रणाली समावेशी	४	३	१	०	०.५
६	समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२	१	१	१.५
७	वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	२	१	१	१.५
८	तथ्याङ्क सडकलन तथा व्यवस्थापन	४	०	३	१	२.५
९	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	६	२	०	१.०
१०	अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	२	२	०	१

११	कानूनी साक्षरता	४	३	१	०	१
१२	विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२	२	०	१.०
१३	पूर्वाधार विकास	४	०	३	१	३
१४	प्रजनन् स्वास्थ्य	४	०	१	२	२.५
१५	शिक्षा कार्यक्रम	४	०	२	२	३.०
१६	खानेपानी तथा सरसफाइ	४	१	२	१	२.५
१७	स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	२	२	०	१
१८	सुशासन	४	०	४	०	२
१९	उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	०	३	१	३
२०	सूचना तथा संचार	४	०	२	२	३.०
२१	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	४	०	१	३	४
२२	समन्वय र सम्बन्धविस्तार	४	०	३	१	२.५
	जम्मा	१००	३३	४७	२०	४३.५

तालिका नं. ६ शिर्षकगत (सहायकविषय क्षेत्र) रुपमा प्राप्तांकको विवरण

४.१.४ तालिका नं. ७ सबै सूचकहरूको प्राप्तांक विवरण

सूचक नं	सूचकहरू	प्राप्तांक	उप सूचक को जम्मा
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे/नगरेको	०.०	
१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०.०	
१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०.५	
१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलग्गै नीतिहरू छुन / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको	०.०	२.५
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०.५	
१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदायमाथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०.५	
१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	१.०	
१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०.०	
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि	०.५	४.०

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।		
१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको ।	०.५	
१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समूहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकतामा पर्ने गरे / नगरेको ।	०.५	
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.५	
१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समूहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०.०	
१.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ।	०.०	
१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछ्छडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको ।	१.०	
१.२.८	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समूहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।	१.०	
१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछ्छडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको	०.५	
१.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०.०	०.५
१.३.३	परिक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए /नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.०	
१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०.०	
२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५० /५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।		७.०
२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	
२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	०.५	२.०
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान	०.५	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिए/नगरिएको ।		
२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०.५	
२.२.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे/नगरेको ।	०.०	
२.२.३	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०.०	
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे/नगरेको ।	०.०	०.५
२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे/नरहेको ।	०.५	
२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाए/नपाएको	१.०	
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ।	०.५	१.५
२.३.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको ।	०.०	
२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.०	
२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	०.५	
२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनको लागि बजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	१.०	१.५
२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०.०	
२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.०	
२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको ।	०.५	२.५
२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि	०.५	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।		
२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जीकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरे /नगरेको	०.५	
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए /नआएको ।	१.०	
३.१.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।		८.०
३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०.०	
३.१.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा बजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	०.५	
३.१.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०.०	
३.१.६	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/ शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०.५	१.०
३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको	०.०	
३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवदताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.०	
३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०.०	
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०.०	
३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०.०	
३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०.०	
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.५	१.०
३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०.५	
३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०.०	०.५
३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम	०.५	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	(कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरू लाभान्वित भए/नभएको ।		
३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०.०	
३.४.२	स्थानीयतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०.०	
३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०.५	
३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे/नगरेको ।	०.०	
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइड, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे/नगरेको ।	०.०	१.०
४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०.५	
४.१.३	स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लानिङ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।		३.५
४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	
४.२.१	प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाम्राहीलाई लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०.५	२.५
४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको ।	१.०	
४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको ।	१.०	२.५
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई	०.०	

	विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।		
४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्धमिलाए/नमिलाएको ।	१.०	
४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरु (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०.५	
४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे/नगरेको	१.०	
४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे/नगरेको	०.५	
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/ नगरेको ।	१.०	३.०
४.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे/नगरेको ।	०.५	
४.४.४	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरुमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिड जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा स्थानीय महिलाहरुको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे/नगरेको ।	०.५	
४.५.१	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्सामा समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरु समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	१.०	२.५
४.५.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमताविकासको लागि कार्यक्रमहरु तय गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.०	
४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरु (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक)र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	१.०	
४.५.४	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र ऋयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	
५.१.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छानुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०.०	१.०
५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा	०.५	

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो वमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।		
५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको	०.०	
५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिवद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।		११.५
५.२.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	
५.२.२	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे /नगरेको	०.५	
५.२.३	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधनहुने गरे /नगरेको ।	०.५	२.०
५.२.४	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए /नल्याएको ।	०.५	
५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे /नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे /नगरेको ।	०.५	
५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	२.५
५.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०.५	
५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	१.०	
५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	१.०	
५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०.५	३.०
५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको	०.५	
५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको	१.०	
५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे /नगरेको	१.०	
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०.५	
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे /नगरेको ।	१.०	३.५
५.५.४	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	१.०	
१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन	१.०	२.५

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

	गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे /नगरेको ।		
१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	
१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए /नभएको ।	०.५	
१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरू छन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको	०.५	
			१३.५
जम्मा		४३.५	४३.५

सारांशमा			
क्र स	विवरण	संख्या	प्रासाङ्क
१	"०" प्राप्त गर्ने सूचक संख्या	३३	०
२	"०.५" प्राप्त गर्ने सूचक संख्या	४७	२३.५
३	"१" प्राप्त गर्ने संख्या	२०	२०
	जम्मा	१००	४३.५

उल्लेखित तालिका अनुसार १०० वटै सूचकहरूको प्रासांक हेर्दा शून्य अंक प्राप्त गर्ने सूचक संख्या जम्मा ३३ प्रतिशत, शून्य दशमलव पाँच प्रतिशत अंक प्राप्त गर्ने सूचक संख्या ४७ प्रतिशत र १ अंक प्राप्त गर्ने सूचकको संख्या २० प्रतिशत रहेको छ । यी सबै प्रासांकहरूको सारांश देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

खण्ड - ५ सबल पक्ष, कम्जोर पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT) को विश्लेषण

यस गाउँपालिकाको आ.ब. २०७७।०७८ को लैससास परीक्षण गर्ने क्रममा समूहिक रूपमा प्रदान गरिएको सबै सूचकहरूले प्राप्त गरेको प्राप्तांकको आधारमा लैससासभिन्नै रहेर पाँच वटै मुख्य विषय क्षेत्रानुसार सबल पक्ष, कम्जोर पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू (SWOT) को विश्लेषण गरिएको छ । यसरी सामूहिक रूपमा तयार गरिएको लैससास को अवस्था निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

मुल शीर्षक	सबल पक्ष	सुधार गर्नुपर्ने पक्ष	अवसर	चुनौती
नीति, कानून, योजना	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको कार्यक्रमहरू समेटिने गरेको । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा टोलस्तरमा विभिन्न समुदायसँग छलफल हुने गरेको । लैङ्गिक दृष्टिकोणले महिला पुरुष बिच समान कामको समान ज्यालादर भएको । अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनस्थापना कार्यविधि निर्माण गरी लागु गरेको । अपाङ्गता परिचय पत्र, जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण निर्देशिका भएको । महिला हिंसा र विभेदबाट हुने घटनाहरूको सुनुवाई न्यायीक समिति मार्फत हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> छुट्टै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति नभएको । प्रयास नीति तथा कानूनहरू निर्माण हुन नसक्नु । योजना तर्जुमा तथा अनुगमन मुल्याङ्कनलाई लैससासको दृष्टिले हेर्ने नगरेको । लक्षित वर्गको पहिचान तथा सुची तयार नभएको । पालिकाले नीति नियम कार्यविधि योजना जारी गर्नुभन्दा अगाडी लैससास को दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण नगर्नु । निश्चित प्रतिशत बजेट लैससास प्रवर्द्धनमा नछुट्याउनु । 	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यक पर्ने कानून नीति नियम आफै बनाउन सकिने अधिकार स्थानीय तहमा रहनु । दीर्घकालीन सौच सहितको विकासप्रेमी युवा जनप्रतिनिधी हरु हुनु । सबै समुदाय बिच सामाजिक र स्कृतिक विविधता रहेकोले सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमा लागु गर्ने उपयुक्त अवसर रहेको । विद्यमान ऐन, कानून, नीति, कार्यविधिहरूको पुर्ण प्रयोग गर्ने अवसर । 	<ul style="list-style-type: none"> विज्ञ जनशक्तीको व्यवस्थापन भौगोलिक जटिलता छुवाछूत, लैङ्गिक विभेद, पुत्रमोह जस्ता परम्परागत कु मान्यता विरुद्धका नीति नियम कार्यविधि कार्यान्वयनमा जटिलता । लैससास सम्बन्धी नीतिगत विषयहरू सरोकारवालालाई बुझाउन । मागमा आधारीत अत्याधिक योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न र प्राथमिकिकरण नीति बनाउन कठिन ।

<p>संस्थागत व्यवस्था</p>	<ul style="list-style-type: none"> • पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायको प्रतिनिधित्व हुने गरेको • आदिवासी जनजाती, दलित तथा अन्य लक्षित समुह र महिलाहरूका लागि बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था गरेको । • सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राही र पञ्जीकरणको अभिलेख व्यवस्थापन र तथ्यांक अध्यावधिक गर्ने गरेको । • खण्डीकृत तथ्यांक सहितको गाउँ प्रोफायल तयार भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> • गाउँपालिकाको निर्णायक तहमा ५० प्रतिशत महिला सहभागिता नहुनु । • लैससास बढाउनका लागि निश्चित कार्यनीति नभएको । • लैससास हेर्ने लैंगिक विकास डेस्क तथा कुनै कार्यान्वयन समिति नएको । • लैंगिक हिंसा नियन्त्रणका लागि कुनै आचार संहिता तथा कोषको व्यवस्था नहुनु । • लैससास सम्बन्धी धेरै काम गरे पनि अभिलेख व्वस्थित हुन नसक्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • आवश्यकताका आधारमा लैससास सम्बन्धी कानुन, योजना, कार्यक्रम बनाउने र कार्यान्वयन गर्न आवश्यक संस्थागत व्यवस्था गर्ने स्रोत साधन तथा अधिकार स्थानीयस्तरमा नै रहनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • आवश्यक जनशक्ती व्यवस्थापन । • खण्डीकृत तथ्यांकहरू अध्यावधिक गर्न ।
<p>मानव संसाधन तथा क्षमता विकास</p>	<ul style="list-style-type: none"> • संखुवा सभा जिल्लाकै कम वेरुजु भएको । • स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्नेमा जिल्लाको उत्कृष्ट पालिका घोषित । • सामाजिक विभेद, कुरीति, बाल विवाह घटाउने खालका केहि कार्यक्रमहरू संचालन भएको । • लैंगिक हिंसा सम्बन्धी १६ दिने अभियान संचालन गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> • अनुभवको कमी भएका नव जनप्रतिनिधीहरू । • दरवन्दी अनुसार दक्ष जनशक्ती अभाव • लैससास विकासमा भन्दा पूर्वाधार विकासमा जोड दिनु । • सेवाग्राहीको चासोमा कमी । • लैससास विकासका लागि क्षमता विकास कार्ययोजना नहुनु । • मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा नहुनु । • लैससास सम्बन्धी दीगो विकासको लक्ष्य, बेजिड् घोषणा पत्र, संयुक्त राष्ट्र संघ लगायतका प्रतिबद्धताहरू को अभीमुखकरण तथा स्थानीयकरण हुन नसक्नु । • कानुनी सचेतना कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको । • समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू नभएको । 	<ul style="list-style-type: none"> • जनप्रतिनिधीहरू तथा कर्मचारीहरूमा लैससास सम्बन्धी विषयमा जागरुकता बढेको । • पूर्वाधार विकास सँगसँगै विस्तारै सामाजिक तथा मानविय विकासमा दोस्रो प्राथमिकतामा रहेको । • लैससासमैत्री पालिका घोषणा तयारीका कार्यहरू गर्न सक्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय स्तरमा लैससास सम्बन्धी अवधारणाबारे जानकारी नहुनु । • आधुनिक सूचना प्रविधीको दुरुपयोगका कारण हुने सामाजिक विक्रीती । • समाजमा जरा गाडेर रहेका सामाजिक कुरितिहरू ।

<p>सेवा प्रवाह</p>	<ul style="list-style-type: none"> • प्रवाह गरिएको सेवाको नियमित अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन हुने गरेको । • स्थानीय स्रोत साधन तथा जनशक्तीको अधिकतम उपयोग गरिएको । • लक्षित समुदायमा बैकल्पिक उर्जा प्रयोग सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन भएको । • महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको । • जनस्वास्थ्य प्रवर्द्धनका विशेष कार्यक्रमहरू जस्तै: परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, किशोरी शिक्षा, यौन शिक्षा, आँग खस्ने, स्तन क्यान्सर लगायतका विषयहरू संचालन गरेको । • विद्यालय जाने उमेरका प्राय सबै बालबालिका विद्यालय भर्ना हुने गरेको । • साक्षर पालिका घोषणा भएको । • खुला दिसामुक्त पालिका घोषणा भएको । • घरघरमा धाराको शुद्ध पिउने पानीको वयवस्था भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> • काम सम्पन्न भएपनि प्रतिवेदन तथा अभिलेख चुस्त दुरुस्त नहुनु । • सचेतनामूलक कार्यक्रमहरूको कमी । • लैससासमैत्री संवेदनशील पूर्वाधार निर्माणको प्रावधान नहुनु । • सुपथमुख्य सहकारीहरूको व्यवस्था नहुनु । • जेसी नीति नबनेको • वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहनेलाई सीप विकास तालिमको आयोजना नहुनु । • फोहोरमैला संकलन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम नहुनु । • अलग्गै स्तनपानको व्यवस्था नहुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • लैससास सम्बन्धी रहेका कम्जोरीहरूलाई सुधार्न नीति तथा कार्यक्रम राख्न सक्ने । • सुरक्षित मातृत्व र स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्न सकिने । • सुपथमुख्य पसल संचालन गर्न सकिने । • 	<ul style="list-style-type: none"> • लैससास अवधारणाको बारेमा जनप्रतिनिधी, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरूको बुझाईमा एकरूपता नहुनु । • संघिय नीति र स्थानीय नीतिमा तादात्म्यता नहुनु ।
<p>सुशासन तथा उत्तरदायित्व</p>	<ul style="list-style-type: none"> • जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको आचारसंहिता निर्माण र पालना भएको । • वार्षिक कार्यक्रम तथा नीति कार्यविधिहरू वेभसाइड तथा पत्र पत्रिकामा सार्वजनिक गर्ने गरेको । • चेतनामूलक सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी कार्यक्रम गर्ने गरेको । • संघीय र प्रदेश सरकारका नीति नियम 	<ul style="list-style-type: none"> • शुशासन तथा उत्तरदायित्वका सम्बन्धमा अनुशिक्षण नभएको । • सरोकारवालाहरूको सञ्जाल निर्माण नहुनु । • कानुनले निर्दिष्ट गरेबमोजिम सार्वजनिक लेखापरीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सेवा प्रवाहको सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई नहुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • संस्था दर्ता कार्यविधी आएपछि लैससासका क्षेत्रमा काम गर्ने स्थानीय संस्थाहरू दर्ता हुन थालेको । • केहि कानुनहरू निर्माण भैसकेकाले कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न सहज हुने । 	<ul style="list-style-type: none"> • लैससास का कार्यक्रमहरू लक्षित समुदायसम्म पुग्न कठीन । • भौगोलिक विकटता तथा चरम गरिवीको चपेटा ।

	<p>कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा गाउँपालिकाले सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।</p> <ul style="list-style-type: none"> • लक्षित वर्गको उपस्थितिमा लक्षित योजनाका वारेमा छलफल हुने गरेको । • समावेशिता सम्बन्धि कार्यक्रमहरू नियमित रूपमा रेडियो पत्रपत्रिकाहरूमा प्रकाशन प्रशारण हुने गरेको । • सार्वजनिक लेखापरीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई हुने गरेको । • स्थानीय संघ संस्थाहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य हुने गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> • राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरू कार्यान्वयनका लागि कार्यक्रम तथा बजेट विनियोजन नहुनु । • बाह्य विज्ञको सहायतामा सामाजिक तथा व्यवस्थापन परीक्षण नहुनु । • स्थानीय भाषा प्रवर्द्धन का कार्यक्रमहरू नराखिनु । • भए गरेका कामहरूको दस्तावेजीकरणमा कमी रहेको । • लैससास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम नहुनु । • लैससास सम्बन्धी कार्यहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन नभएको । • लैससासको सफलहरू सम्बन्धमा यथेष्ट अध्ययन तथा अनुसन्धानको कमी रहेको । • गाउँपालिकाको वेबसाईट निश्चित समयमा अद्यावधिक नहुनु । 		
--	---	---	--	--

खण्ड - ६. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको मस्यौदा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको आधारमा सिलीचोड गाउँपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैससास परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । परीक्षणले पालिकाले लैससासको क्षेत्रमा निर्माण गरेका नीति कानून योजना, कार्यान्वयन गर्ने संस्थागत व्यवस्था, आवश्यक क्षमता र क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका नतिजाको बर्तमान अवस्था उजागर गरेको छ । सुचकहरूको प्रासांक अनुसार राम्रा नतिजाको निरन्तरता र कमजोर नतिजाका सुचकहरूको सुधारका लागि लैससासको क्षेत्रमा कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न अपरिहार्य रहेको छ । त्यसैले पालिकाका सबै सरोकारवालाहरूको सहभागीता र सहमतीमा आगामी बर्षका लागि पाँच वटा मुल विषय क्षेत्रहरूमा आधारित भई देहाय अनुसारको लैससास विकास कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

सिलीचोड गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना २०७८

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने /नपर्ने	
सुचक	प्रासाङ्क		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
१. नीति कानून र योजना								
स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागीतामूलक हुने गरे नगरेको ।	○	प्रत्येक नीति कानून कार्यविधि योजना जारी गर्नु भन्दा पहिले कार्यपालिकाको बैठकमा मस्यौदा प्रस्तुत गर्दा लैससास का दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको लेखा जोखा गरेर मात्र पेश गर्ने ।	विधायन समिति, प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका / सभा	गाउँपालिका कार्यालय	निरन्तर		√
महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरू छनू / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	○	सामाजिक विभेद अन्त्य, समविकास र लैससास परीक्षण गर्न लैससास नीति तथा कानून निर्माण गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका / सभा	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ आषाढ	विज्ञ	

स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	○	स्थानीय श्रम नीति तथा कार्यनीति निर्माण गरि कार्यान्वयन र समिक्षा गर्ने ।	विधायन समिति र प्रशासन शाखा	कार्यपालिका / सभा	गाउँपालिका कार्यालय	२०७९ आषाढ	विज्ञ	
योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए / नगरिएको ।	○	महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषण गरी सो आधारमा आवश्यकता पहिचान र कार्यक्रम प्राथमीकीकरण गर्ने ।	वडा सचिव	वडा समिति	वडा सचिव, योजना शाखा	२०७९ बैशाख		v
स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे । नगरेको ।	○	पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई दीगो विकास लक्ष्यका वारेमा अभिमुखीकरण गर्ने र लक्ष "५" को स्थानीयकरणका लागि लैससास नीति, रणनीति बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७९ पुष मसान्त	विज्ञ	v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	○	नियमानुसार लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण गर्ने र लैससास परीक्षण नियमित गर्ने ।	योजना । सामाजिक विकास शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	योजना । सामाजिक विकास शाखा	२०७९ आषाढ		v
परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए / नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको	○	क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण गर्ने र कार्यान्वयनका लागि बजेट छुट्याउने ।	योजना । सामाजिक विकास शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७९ आषाढ	परामर्श	
स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए / नगरिएको	○	नीतिगत रूपमा नै व्यवस्था गरी लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गर्न पुँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने ।	योजना शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७९ आषाढ		v

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विक्षेपण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफलको आयोजना गर्ने ।	योजना शाखा	योजना त. समिति	वडा सचिवड योजना शाखा	बैशाख		v
आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानिय तहको योजना तर्जुमा दीर्घदर्शनलाई पुर्णरूपमा अनुसरण गरी लैससासका मापन योग्य सूचक सहित नीति तथा कार्यक्रम बनाउने ।	योजना शाखा	सभा तथा कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	परामर्शदाता	
२. संस्थागत व्यवस्था								
महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०	सकारात्मक विभेद सहितको समविकास कार्यनीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे /नगरेको ।	०	पुर्ण जिम्मेवारीका साथ लैससास कार्यान्वयन समिति बनाउने र कार्यालयमा लैगिक विकास डेस्क स्थापना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७८ फागुन		v
स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०	कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको यौन दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गर्ने ।	प्र. प्र.अ.	कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७८ फागुन		v

स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे/नगरेको ।	०	सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने र ती सुझावहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्ने ।	समितिहरू, प्र.प्र. अ.	कार्यपालिका	गाउँपालिका	निरन्तर		√
स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०	खण्डीकृत तथ्यांक सहित गाउँ पार्श्वचित्र अद्यावधिक गर्ने र सोही तथ्यका आधारमा योजना तर्जुमा गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका तथा सभा	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	विज्ञ	
स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	कोष स्थापना गर्ने र कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		√
स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो बमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	१. कर्मचारी पदपूर्ति कार्यविधि तयार गर्ने । २. कर्मचारी नियुक्ति गर्दा समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व हुने गरी कोटा निर्धारण गर्ने ।	विधायन समिति / कर्मचारी प्रशासन शाखा	सभा / कार्यपालिका	गाउँपालिका	२०७९ असार मसान्त		√
३. मानव संसाधन तथा क्षमता विकास								
लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार, बजेट विनियोजन र खर्च गर्ने कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्ने । 	सामाजिक विकास शाखा	कार्यालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	विज्ञ	

तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरू समेटिए/नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको ।	○	गाउँपालिकाले आयोजना गर्ने सबै तालिमका विषयवस्तुमा लैससास cross cutting को रूपमा अनिवार्य समावेश गराउने । तालिम म्यानुअलमा लैङ्गिक संवेदनशील भाषाको प्रयोग गराउने ।	लैससास संपर्क व्यक्ति	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको ।	○	<ul style="list-style-type: none"> मौजुदा जनशक्तिको क्षमता विकासका गर्ने । विज्ञ जनशक्ति खरिद गर्ने । 	सामाजिक विकास शाखा	कार्यालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	○	मानव संसाधन विकास केन्द्र वा ईकाई जनशक्ती र कार्यक्रमसाथ स्थापना गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	○	महिला तथा लक्षित समुदायका ईच्छुक व्यक्तिहरूलाई लोकसेवा परीक्षा तयारी कक्षाहरू संचालन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	शिक्षक	
महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	○	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी बेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई अनुशीक्षण गर्ने ।	सा वि शाखा	कार्यपालिका	सा वि शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०	स्रोत व्यक्ति	
महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	○	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारणका लागि बजेट विनियोजन गरि कार्यान्वयन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v

<p>लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ/नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको</p>	<p>○</p>	<p>१.लैङ्गिक हिंसा निवारण कार्यविधि बनाउने । २.महिला हिंसा संग सम्बन्धित ब्रुसर बनाउने । ३.कार्यक्षेत्रमा हुने यौनजन्य हिंसा निवारण ऐन २०७१ का विषयमा कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई अनुशिक्षण गर्ने ।</p>	<p>लैससास संपर्क व्यक्ति</p>	<p>कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत</p>	<p>विधायन समिति/ सामाजिक विकास साखा</p>	<p>२०७९ आषाढ मसान्त</p>	<p>विषय विज्ञ</p>	
<p>स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको</p>	<p>○</p>	<p>प्रचलित महत्वपूर्ण ऐन, नियम, कानूनहरूको सम्बन्धमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूका लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p>	<p>प्रप्रअ</p>	<p>कार्यपालिका</p>	<p>प्रप्रअ, गाउँपालिका</p>	<p>२०७९ आषाढ</p>	<p>विषय विज्ञ</p>	
<p>स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।</p>	<p>○</p>	<p>प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि संचालन गर्ने ।</p>	<p>सा व शाखा</p>	<p>कार्यपालिका</p>	<p>सा वि शाखा</p>	<p>आ. व. २०७९ १०८०</p>	<p>स्रोत व्यक्ति</p>	
<p>समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।</p>	<p>○</p>	<p>विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुशिक्षण, प्रभावितलाई राहत वितरण गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे ।</p>	<p>बातावरण, प्रशासन, विपद समिति</p>	<p>कार्यपालिका</p>	<p>गाउँपालिका</p>	<p>निरन्तर</p>		<p>v</p>

स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे। नगरेको	०.५	१.स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गर्ने ।	न्यायिक समिति /कानून साखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कानून साखा	२०७८ माघ मसान्त	विषय विज्ञ खर्ब (साझेदारी)	
विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे। नगरेको ।	०.५	१.विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय गर्ने ।	विपद व्यवस्थापन संपर्क व्यक्ती	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विपद व्यवस्थापन समिति	२०७८ चैत्र मसान्त		v
४. सेवा प्रवाह								
स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलग्गै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको ।	०	गाउँपालिका कार्यालय परिसरमा अलग्गै एक स्तनपान कक्ष स्थापना गर्ने । अन्य सार्वजनिक सँस्थाहरूलाई पनि यस कार्यका लागि अभिप्रेरित गर्ने ।	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसाबारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०	फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम बडास्तरमा संचालन गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा	कार्यपालिका	स्थानीय युवा क्व, टो.वि.सँ./ सामाजिक विकास साखा	२०७८ फागुन मसान्त	विषय विज्ञ	v

स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमताविकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०	<ul style="list-style-type: none"> वैदेशिक रोजगारी साक्षरता कार्यक्रम गर्ने । सीप विकास तालिम संचालन गर्ने । सम्पर्क डेस्क स्थापना गर्ने । 	प्रम रोजगार सं. व्यक्ति	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०	स्रोत व्यक्ति	
गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप प्रत्येक वडामा एउटा सुपथमूल्य सहकारी पसल स्थापना गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	सहकारी सँस्थाहरू	आ. ब. २०७९ १०८०		v
महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	<ul style="list-style-type: none"> विपन्न वर्गलाई स्वास्थ्य विमा सचेतीकरण, सहजीकरण र सहयोग कार्यक्रम गर्ने । प्राथमिक अस्पतालमा जनशक्ती तथा सेवा बृद्धि गर्ने । 	स्वास्थ्य शाखा	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लानिङ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो वमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।	०.५	घर नक्शापास कार्यविधि बनाई लागु गर्ने ।	पूर्वाधार विकास शाखा	कार्यपालिका तथा सभा	पूर्वाधार विकास शाखा	निरन्तर		v
स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।	०.५	प्राविधिक शाखाका कर्मचारीहरूलाई लैससासमैत्री भवन निर्माण सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	प्राविधिक शाखा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्राविधिक शाखा	२०७८ माघ मसान्त सम्म	प्राविधिक परामर्श सेवा लिने	

स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समुदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको ।	०.५	आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका पहिचान गरी दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको गर्ने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०		v
ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधी, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	एक गाउँ एक प्राविधिक अवधारणाको नीतिगत व्यवस्था गर्ने । छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने ।	शिक्षा शाखा	कार्यपालिका	शिक्षा शाखा	आ. ब. २०७९ १०८०		v
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व								
स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको	०.५	सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने ।	समिति, कार्यदलहरू	समिति, कार्यदलहरू	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	पालिकाले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्रधिकार दिने नीति बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।	विधायन समिति	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v

महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिबद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.५	१. बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका १२ प्रतिबद्धताका वारेमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई २ दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने । २. नगरपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम तय गर्दा बेइजिङ्ग घोषणापत्रका प्रावधानहरू नै उल्लेख गरेर बजेट विनियोजन गर्ने	लैससास संपर्क व्यक्ति	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	लैससास संपर्क व्यक्ति	२०७८ फागुन मसान्त	क्षेत्रीय	
संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गर्न अभियानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	सामाजिक विकास	कार्यपालिका	पालिका र अन्य सरोकारवाला	आ. व. २०७९ १०८०	v	
स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	नियमित रूपमा सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण जस्ता कार्यक्रमहरू गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. व. २०७९ १०८०	विज्ञ	
स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे /नगरेको ।	०.५	यस्ता कार्यक्रमहरूमा उठेका प्रश्नहरूको यथाशिघ्र सम्बोधन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. व. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीय कुलुङ भाषामा सूचनाहरू प्रवाह गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. व. २०७९ १०८०		v

स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छापा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको	०.५	लैससास प्रवर्द्धनका सामाग्री उत्पादन गरी सबै माध्यमद्वारा लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे /नगरेको ।	०.५	पालिकास्तरका महिला, दलित, जनजाती, अपाङ्ग, बालबालिका लगायत यस क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघ संस्था लगायतका सरोकारवालाहरूको सञ्जाल निर्माण गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे /नगरेको ।	०.५	लैससास सम्बन्धी सञ्जाल प्रतिनिधिहरूलाई क्षमता विकासका अनुशिक्षण तथा तालिमहरू प्रदान गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०.५	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषदबाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूको अभीमुखीकरण र कार्यान्वयनका लागि रकम विनियोजन गर्ने ।	प्रप्रअ	कार्यपालिका	गाउँपालिका	आ. ब. २०७९ १०८०		v
स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको ।	०.५	सवैले देखे ठाउँमा सबै साखामा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीको नपा कार्यपालिका वाट स्वीकृत आचार संहिता टाँस्ने र मासिक रूपमा कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गर्ने ।	सामाजिक विकास साखा	कार्यपालिका / प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन साखा / नगरप्रमुखको सचीवालय	२०७८ माघ ७ गते		v

७. निष्कर्ष (Conclusion):

वास्तवमा हाम्रो सामाजिक विकासको क्षेत्रमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण विषय नौलो होईन तर औपचारिक रूपमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण भने नयाँ विषय हो । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित प्रादेशिक तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम, प्रदेश प्रशिक्षण केन्द्र झापाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा सिलिचोड गाउँपालिका संखुवासभाको लैससास परीक्षण सम्पन्न भएको छ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्थानीय तहका लागि लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शन २०७८ को आधारमा मुल्याङ्कन गरिएको हो । यस परीक्षणमा खासगरी गाउँपालिकाको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, योजना तथा कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व र नेपाल सरकारका प्रतिबद्धताहरु समेटिएका छन् ।

उल्लेखित विषयवस्तु समावेश गरि बनाइएका १०० वटा सूचकहरुका आधारमा गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा यो स्व मुल्याङ्कन गर्दा ४३.५ अंक प्राप्त भएको छ । यो सामान्य पास अंक हो तर भौगोलिक विकटता, जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीले पाएका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु, समुदायको सचेतना स्तर तथा बाह्य प्राविधिक तथा नीतिगत सहयोगहरुका आधार र शुरुवाती बर्ष भएकाले यसलाई सामान्य नभईउत्तम अंक मान्न सकिन्छ । यस परीक्षणले सिलिचोड गाउँपालिकाको लैससासको अवस्था मापन गरि सार्वजनिक भएको छ र यसले लैससासको दृष्टीले हेर्दा पालिका कहाँ छ भन्ने कुरा स्पष्ट भएको छ । साथसाथमा यस सम्बन्धमा पालिकाको सवल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर तथा चुनौती विश्लेषण गरी सूचकहरुको सुधारका लागि लैससास विकास कार्ययोजना तयार भएको छ । पालिकाले ईमानदार साथ स्रोत साधन विनियोजन गरी यो कार्ययोजना कार्यान्वयन गरेमा उच्च अंक प्राप्त गरि आगामी दिनमा लैससासमैत्री पालिका बन्नेमा विस्वस्त हुन सकिन्छ ।

८. सुझाव (Recommendation):

सिलीचोड गाउँपालिकाको आ.ब.२०७७।०७८ को लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षणकी क्रममा अध्ययन गर्दा पाईएका दस्तावेजहरू, छलफल तथा अन्तरक्रियामा व्यक्त भएका भनाईहरू र सुचकले प्राप्त गरेका अंकहरूको आधारमा लैससासको नतिजा सुधारका लागि देहाय अनुसारका सुझावहरू प्रस्तुत गरिएको छ ।

- गाउँपालिकाले निर्माण गर्ने ऐन, कानून, कार्यविधि तथा योजनाहरूहरू लैससासको दृष्टिले सहि भए नभएको यकिन गरेर मात्र पास गर्ने र लैससास नीति यथाशिघ्र निर्माण गर्नपर्ने ।
- पालिका अन्तर्गत बन्ने विभिन्न समिति, उपसमिति तथा कार्यदलहरूमा समावेशी प्रतिनिधीत्व सुनिश्चितता गर्ने ।
- लक्षित समुदाय विकासका लागि पुँजगत बजेटको निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्न नीतिगत रूपमै व्यवस्था गर्ने ।
- लैससास कार्यान्वयन समिति, सामाजिक विकास क्षेत्र हेर्ने शाखा तथा समुदायमा आधारित समूहहरूको क्षमता विकास गर्ने ।
- जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई प्रचलित ऐन, कानून, विधी तथा नेपालले गरेका प्रतिवद्धताहरूको स्थानीयकरण र कार्यान्वयन सम्बन्धमा अभीमुखीकरण, कार्यशालाहरूको आयोजना गर्ने ।
- लैससास सम्बन्धी कतिपय क्रियाकलापहरू संचालन भएको भए तापनि अभिलेखहरू नभेटिएको हुँदा भए गरेका कार्यहरूको अभिलेख व्यवस्थित गर्नमा जोड दिने ।
- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरूको आचारसंहिता सारवजनिक गर्ने ।
- लैससास प्रवर्द्धन सम्बन्धी क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने ।
- आवधिक रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, प्रगती प्रतिवेदन, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण आदि आयोजना गर्ने ।
- पालिकाले गर्ने अनुगमन तथा मुल्याङ्कनलाई अलि बढी प्रभावकारी बनाउन लैङ्गिक दृष्टिले पनि बिश्लेषण गरी हेर्ने परिपाटीको शुरुवात गर्ने ।
- लैससास सञ्जाल निर्माण गरी लैससास सम्बन्धी सवालहरू उठाउन सक्नेगरि क्षमता विकास गर्ने ।
- लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट निर्माण तथा लैससास परीक्षणलाई संस्थागत गर्दै जाने ।
- लैससासमैत्री पूर्वाधार निर्माण, घर नक्शापास, फोहोरमैला व्यवस्थापन, मानव संसाधन विकास लगायतका विषयमा नीतिगत व्यवस्था गर्दै कार्यान्वयनको शुरुवात गर्ने ।
- लैससास विकास कार्ययोजना पुर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्ने ।

सन्दर्भ सामाग्री (Reviied References)

- १। स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४
- २। लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मस्यौदा दिग्दर्शन २०७८
- ३। सामाजिक समावेशीकरण नीति २०७६
- ४। सिललचोड गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण २०७७
- ५। गाउँपालिकाको आ.ब. २०७७।०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट
- ६। आ.ब. २०७८।०७९ प्रस्तावित कार्यक्रम तथा बजेट
- ७। आ.ब. २०७७।०७८ को सभा तथा कार्यपालिकाका निर्णयहरू
- ८। समिति उपसमितिहरूको बैठक पुस्तिकाहरू
- ९। लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण जिल्लास्तरीय प्रशिक्षण स्रोत सामाग्री २०७०
- १०। पालिकाको वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन २०७८
- ११। १६ दिने अभियान संचालनको प्रतिवेदन

अनुसूची १ :

लैससास परीक्षणमा सहभागीहरूको सूची (Participants List)

सि.नं.	पुरा नाम	पद	संगठन	यौन	सामाजिक समावेशता	अक्षमता	टिप्पणी
१.	रामबहादुर राइ	अध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
२.	लालकुमारी राइ	उपाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	म	जनजाती		
३.	रामराज पौडेल	प्र प्र अ	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	ब्राम्हण		
४.	श्रीकान्त चौधरी	वडा सचिव	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
५.	संजय कुमार राय	प्राविधिक	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	मधेशी		
६.	दीपेन्द्रकुमार राई	ज स्वा नि	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
७.	नरभुपाल राई	कापा सदस्य	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
८.	मोहन शम्सेर राई	वडाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
९.	कमला राई	एमआइएस	सिलीचोड गाउँपालिका	म	जनजाती		
१०.	ज्ञानराज राई	सू प्र अ	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
११.	राधा विश्वकर्मा	कापा सदस्य	सिलीचोड गाउँपालिका	म	दलित		
१२.	प्रतापसिंह तामाङ	वडाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	आ जनजाती		
१३.	दिपेश राई	वडा सचिव	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
१४.	राजकुमार राइ	रोजगार अ	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
१५.	राजु अधिकारी	प्राविधिक	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	क्षेत्री		
१६.	चन्द्र बहादुर राइ	गुनासो अ	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
१७.	रमेश अधिकारी	स ई	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	ब्राम्हण		
१८.	पौरख खाती	पशु प्राविधिक	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	क्षेत्री		
१९.	नरेन्द्र राई	प्रा स	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२०.	गोकुल राई	स ई	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२१.	अनिता राई	सा सु	सिलीचोड गाउँपालिका	म	जनजाती		
२२.	बुद्धिकुमार राइ	शिक्षा शाखा प्रमख	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२३.	भद्रबहादुर राई	अधिकृत छैठौं	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
२४.	ईश्वर राई	वडाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाति		
२५.	देवेन्द्र राई	वडाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२६.	आलक्ष राई	वडाध्यक्ष	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२७.	विरोज राई	ना प्रा स	सिलीचोड गाउँपालिका	पु	जनजाती		
२८.	दबोरा राई	प्र स	सिलीचोड गाउँपालिका	म	जनजाती		

अनुसूची २

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति तथा कार्यदलको विवरण

निर्णय नं.-४

प्रस्ताव नं.- ४ माथि छलफल गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि तपशिल बमोजिम कार्यान्वयन समिति गठन गर्ने सर्वसम्मत निर्णय गरियो ।

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	श्री राम बहादुर राई (गा.पा.अध्यक्ष)	संयोजक
२	श्री लाल कुमारी राई (उपाध्यक्ष)	सदस्य
३	श्री राम राज पौडेल (प्रमुख प्रशाकीय अधिकृत)	सदस्य
४	श्री मोहन शम्शेर राई (सामाजिक विकास समिति संयोजक)	सदस्य
५	श्री राधा वि.क. का.पा. सदस्य	सदस्य
६	श्री मेनुका राई का.पा. सदस्य	सदस्य
७	श्री नरभुपाल राई का.पा.सदस्य	सदस्य
८	श्री तारा मणि राई (शिलिचोड क्लव समाज विकास केन्द्र)	सदस्य
९	श्री लक्ष्मी राई (सिसुवा अल्लो विकास केन्द्र)	सदस्य
१०	श्री बाल किसोर राई (सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति)	सदस्य
११	श्री दिपेन्द्र कुमार राई (सामाजिक विकास शाखा)	सदस्य

निर्णय नं.-५

प्रस्ताव नं.-५ माथि छलफल गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि तपशिल बमोजिम कार्यदल गठन गर्ने सर्वसम्मत निर्णय गरियो ।

तपशिल

क्र.सं.	नाम थर	पद
१	श्री लाल कुमारी राई (उपाध्यक्ष)	संयोजक
२	श्री खेम राज निरौला (बिज्ञ)	सदस्य
३	श्री बुद्धि कुमार राई	सदस्य

(Handwritten signatures and marks)

अनुसूची ३) फोटोहरु

अनुसूची ४

सूचक अनुसार प्रासांक

मुल विषय	सूचक नं	सूचक	प्रासांक	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
नीति कानून योजना	१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरे नगरेको	०.०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी र सहभागितामूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागितामूलक हुने नगरेको ।	स्वीकृत नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू स्वकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरू
	१.१.२	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा वा विश्लेषण गरि सुनिश्चित गर्ने गरे /नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे हरेक दस्तावेजमा लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे आँसिकरूपमा (केही दस्तावेज) मात्र लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने गरेको	स्थानीय तहले आफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको सम्बन्धमा कुनै दस्तावेज उपर लेखाजोखा वा विश्लेषण गरी सुनिश्चित गर्ने नगरेको	नीति, कानून, योजना का दस्तावेजहरू सम्बन्धित निर्णय फाइलहरू कार्यपालिकाका छलफल तथा निर्णयहरू
	१.१.३	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी	०.५	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी	स्थानीय तहको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी

	विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भए/नभएको ।		विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश भएको ।	विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू आँसिक रूपमात्र समावेश भएको ।	विकास (स्थानीय कानून, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरू समावेश नभएको ।	दस्तावेजहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.४	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीतिहरू छुन् / छैनन् ? (स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरे/नगरेको ।	०.०	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति भएको र यस्तो नीति, स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था नगरेको ।	महिला र पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकास, सामाजिक विभेदको अन्त्य तथा लैससास परीक्षण गर्ने अलगगै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरेको ।	लैससास तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज स्थानीय ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको / नराखिएको ।	०.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्ग लगायतमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने सिमित प्रावधान मात्र राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला, किशोरी, बालिकाहरू तथा लक्षित वर्गमा लगायत हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरू अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नराखिएको ।	स्थानीय। ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज स्थानीय राजपत्र

१.१.६	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०.५	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र सोहि अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजातहरू स्थानीय राजपत्र
१.१.७	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहे । नरहेको ।	१.०	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधान रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा विभेद अन्त्य गर्ने प्रावधानमात्र रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय नीति तथा कानूनमा महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक उपर हुने श्रमको ज्यालामा अन्त्य गर्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय नीति तथा कानून,
१.१.८	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे / नरहेको	०.०	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरू रहेको र सो को कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको तर सो को कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानूनमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय तहको श्रम नीति तथा कानून, दस्तावेज
१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरे/नगरेको ।	०.५	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश गरेको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम रहेको तर सोको मापनयोग्य लक्ष्य समावेश नगरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक विकास कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम नरहेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम

१.२.२	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे / नगरेको ।	०.५	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा सबै लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा केहि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिका /नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका तथा कुनै पनि लक्षित समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा विकास कार्यक्रम
१.२.३	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरे / नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरे, नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने गरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकतामा पर्ने गरेको ।	स्थानीय तहको योजना पहिचान तथा छनौट गर्दा लक्षित समूहको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको र लक्षित समुहले छनौट गरेका योजना प्राथमिकता मा पर्ने नगरेको ।	सहभागी सूचीफोटो र
१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने गरे/नगरेको ।	०.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा निरन्तर (सबै योजना तर्जुमाका सबै चरणमा सधै) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा कहिले काहिं मात्र (केहि योजना तर्जुमाका केहि चरणमा, कहिलेकाहिं) छलफल हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा लक्षित समूहको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल हुने नगरेको	बैठक निर्णय पुस्तिका,

१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०.०	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार सबै कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको ।	महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहको छुट्टा छुट्टै अवस्था देखिने अवस्था विश्लेषण प्रतिवेदन
१.२.६	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे / नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगर्नुको साथै बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको ।	दीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज (नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम)
१.२.७	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बने / नबनेको ।	१.०	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष / निर्दिष्ट लाभ पुग्नेगरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई अप्रत्यक्ष / सहयोगी हुने गरी बनेको ।	स्थानीय तहका योजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई लाभ पुग्नेगरी नबनेको ।	नीति, योजना तथा वार्षिक विकास कार्यक्रम
१.२.८	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिए / नदिएको ।	१.०	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी दिएको ।	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको तर ग मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी नदिईएको	स्थानीय तहका उपभोक्ता समितिहरूमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको र मुख्य कार्यकारी पदको जिम्मेवारी पनि नदिईएको	उपभोक्ता समितिको गठन सम्बन्धी नीति तथा कानून

१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिए / नगरिएको ।	०.५	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत केहि लक्षित वर्ग र समुदायसँग केहि कार्यक्रममा छलफल (विश्लेषण) गर्ने गरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नुपूर्व समुदायका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग, दलित लगायत सबै लक्षित वर्ग र समुदायसँग छलफल (विश्लेषण) गर्न नगरिएको ।	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी दस्तावेज
१.३.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए / नगरिएको र सोको कार्यान्वयन भए/ नभएको ।	०.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको र सोको कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको तर सोको कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमितरूपमा गर्न बजेटको व्यवस्था नगरिएको र सोको कार्यान्वयन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम र
१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिए /नगरिएको र सो को कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.०	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको र सो को पूर्णरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि र सो को आशिकरूपमा कार्यान्वयन भएको ।	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम

१.३.४	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिए /नगरिएको ।	०.०	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितमा कार्ययोजना अनुरूप कार्यक्रम आंशिकरूपमा संचालन गर्न गरिएको ।	स्थानीय तहको वार्षिक विकास कार्यक्रममा लक्षित समूहको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गर्ने नगरिएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२.१.१	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को समानरूपमा (५०/५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा महिलाहरू (पदाधिकारी/कर्मचारी) को ३३ प्रतिशत भन्दा पनि कम प्रतिनिधित्व भएको ।	स्थानीय तहको निर्णायक तहमा रहेका (पदाधिकारी/कर्मचारी) को नामावली
२.१.२	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिए/नलिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति लिएको र सो वमोजिम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाति, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदाय लगायत लक्षित वर्गको समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने रणनीति नलिएको ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्बन्धी नीति, कानून र पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय -

२.१.३	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि आंशीक रूपमा समावेश भएको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	स्थानीय तहले महिला लगायत विशेष जातजाति तथा समुदायलाई सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धीत लक्षित वर्ग वा समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको साथै महिला संवेदनशील कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समावेश नगरि भए कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको ।	संस्थागत व्यवस्था (सेवा प्रदान गर्ने रणनीति, कार्यनीति, सेवा प्रवाह सम्बन्धी दस्तावेज) संगठन संरचना,
२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिए/नलिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिए/नगरिएको ।	०.५	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तथा उक्त नीति कार्यन्वयन गरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको तर उक्त नीति कार्यन्वयन नगरिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासको अवसर प्रदान गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता दिई सबैलाई समान अवसर प्रदान गर्ने गरी सकारात्मक विभेदको नीति नलिएको ।	सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज
२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहे/नरहेको ।	०.०	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति सम्बन्धी दस्तावेज

२.२.२	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ। छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरे / नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था नरहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको) ।	संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज तथा यस सम्बन्धी निर्णयहरू
२.२.३	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिंसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिंसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता नरहेको ।	आचार संहिता दस्तावेज
२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए/ नभएको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे /नगरेको ।	०.५	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको ।	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तथा वस्तिस्तरमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको ।	कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज

२.३.१	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे / नरहेको ।	१.०	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा आंशिक प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदल गठनको संरचना-दस्तावेज
२.३.२	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाए / नपाएको	०.५	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा सक्रियरूपमा भागलिन पाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिका
२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे / नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण नगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू

२.३.४	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन आंशिक हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरूको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरू
२.४.१	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक विनियोजन ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भए/नभएको ।	०.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरी कार्यान्वयन भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरीएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक हिंसा निवारण, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी कुनै पनि कोष स्थापना नभएको ।	आर्थिक ऐन
२.४.२	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरे/नगरेको ।	१.०	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको/नभएको र उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नगरेको ।	आदिवासी जनजाति, दलित लगायत अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम

२.४.३	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भए/नभएको र सो अनुसार कार्य भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भएको र सो अनुसार कार्य भएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्य नभएको ।	स्थानीय तहमा लैङ्गिक डेस्कको स्थापना र संचालनको लागि आवश्यक जन शक्ति लगायत अन्य स्रोत साधनकोलागि वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२.४.४	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेटको व्यवस्था गरे/नगरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेटको व्यवस्था गरेको र कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेटको व्यवस्था गरेको तर कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय तहले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न वजेटको व्यवस्था नगर्नुको साथै कम्प्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम
२.५.१	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गरेको तर अध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण (गाऊं/नगर प्रोफाईल) ।
२.५.२	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय तहले वडा तथा वस्तीस्तरका समुदायका आधारभूत खण्डिकृत सूचना/तथ्यांक संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिबको पहिचान एवं छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	खण्डिकृत तथ्यांक सहितको बस्तुगत विवरण र नक्शांकन

२.५.३	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आंशिकरूपमा मात्र आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण
२.५.४	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरेको ।	। स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षाका सुविधा पाउने लाभग्राहीहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्यांक अध्यावधिक नगरेको ।	पञ्जिकरण सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेख
३.१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे/नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए/नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आए/नआएको ।	०.०	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा आएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	क्षमता विकास कार्ययोजना, वार्षिक विकास कार्यक्रम,

३.१.२	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए/नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित गरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	स्थानीय तहका पदाधिकारी/कर्मचारी/ लक्षित समुहले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धी तालिम नलिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चित नगरेको ।	
३.१.३	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए/नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिए/नलिएको	०.०	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु समेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग भए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिमका विषयवस्तुमा महिलाका आवश्यकता तथा सवालहरु नसमेटिएको र प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग नभएको तथा तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण नलिएको	तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन तालिम म्यानुल तालिम आवश्यकता पहिचान प्रदिवेदन
३.१.४	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि)मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भए/नभएको	०.५	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भई कार्यक्रम संचालन भएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन भएपनि कार्यक्रम संचालन नभएको	स्थानीय तहमा महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राविधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदि) मा वजेट विनियोजन नभएको तथा कार्यक्रम संचालन नभएको	वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन क्षमता विकास कार्ययोजना तालिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रदिवेदन

३.१.५	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भए/नभएको	०.०	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही जनशक्ति भएको	स्थानीय तहमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम संचालन लगायतका कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सक्ने जनशक्ति नै नभएको	विषयवस्तुको जानकारी भएका कर्मचारी/पदाधिकारी को विवरण विषयगत तालिम प्राप्त जनशक्ति विवरण स्थानीय स्तरमा प्राप्त विज्ञहरुको सुची(रोष्टर)
३.१.६	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था भए/नभएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरे/नगरेको	०.०	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको र ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था गरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था भएको तर ति निकायमा जनशक्ति व्यवस्था नगरेको	स्थानीय तहमा मानव संसाधन विकास केन्द्र/शाखा/इकाइको व्यवस्था नभएको	संगठन संरचना कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण
३.१.७	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे/नरहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भए/नभएको	०.०	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको र सो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहेको तर सो कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको	स्थानीय तहमा महिला र लक्षित समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम नरहेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन सहभागी छनौटका आधारहरु वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

३.१.८	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भए/नभएको र सोको अभिमुखीकरण गरे/नगरेको	०.०	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका सबै पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको र सोको अभिमुखीकरण गरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका केहि पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी भएको तर सोको अभिमुखीकरण नगरेको ।	महिला हक हित र अधिकार सम्बन्धी वेइजिङ्ग घोषणापत्रले समेटेका वाहवटा प्रतिवद्धताका सम्बन्धमा स्थानीय तहका पदाधिकारी/ कर्मचारीलाई जानकारी नभएको र साथै सोको अभिमुखीकरण पनि नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण समुहगत सर्वेक्षण प्रतिवेदन
३.२.१	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरे/नगरेको	०.०	महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने केहि कार्यक्रमका लागि मात्र बजेट विनियोजन गरेको	महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन नै नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.२.२	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरे/नगरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिए/नलिएको	०.०	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तथा महिला हिंसाका घटना नघटेको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको र महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति लिएको तर महिला हिंसाका घटना गत वर्षको तुलनामा कम घटेको ।	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ / नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटनामा गत वर्षको तुलनामा कमी नआएको	लैङ्गिक हिंसा मुक्त गाऊ /नगरपालिका घोषणा गरेको मिति महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति न्यायिक समिति र स्थानीय प्रहरीमा महिला हिंसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता संख्या तथा सो सम्बन्धी वार्षिक प्रगति विवरण

३.२.३	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको	०.५	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने केही हिंसा निवारण गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गरेको	स्थानीय तहले महिला विरुद्ध हुने हिंसा निवारण गर्ने कुनै पनि कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.२.४	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन केही कार्यक्रमहरू संचालन गरेको ।	स्थानीय तहले समाजमा रहेका विभिन्न सामाजिक कुरीति (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि) हटाउन कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरे/ नगरेको	०.०	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूमध्ये आंशिकरूपमा मात्र अभिमुखीकरण गरेको ।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, विषयगत कानूनहरू, स्थानीय तहले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरे /नगरेको	०.५	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखमध्ये केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्य,सभाका सदस्य र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत कसैलाई पनि कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्बन्धी प्रक्रिया र समस्या समाधान लगायतका विषयवस्तु उपर अभिमुखीकरण नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.३.३	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहका प्रत्येक वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका केहि वडामा महिलाका लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन भएको ।	स्थानीय तहका कुनैपनि वडामा महिलाको लागि कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) संचालन नभएको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरुको विवरण अभिमुखीकरण कार्यक्रमको विषयवस्तु

३.३.४	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट उनीहरू लाभान्वित भए/नभएको ।	०.०	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ८०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा बढी सहभागीहरू लाभान्वित भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाको लागि संचालित कानूनी सचेतना सम्बन्धी अनुशिक्षण कार्यक्रम (कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, मानव बेचबिखन, छाउपडी प्रथा, यौनहिंसा, आदि) बाट ५०% भन्दा कम सहभागीहरू लाभान्वित भएको	तालीम पूर्वको परीक्षा (pre test) र तालीम पश्चात परीक्षा (post test) प्रतिवेदन वार्षिक विकास कार्यक्रम तालिम सम्पन्न प्रतिवेदन वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सहभागीहरूको विवरण अनुशिक्षण कार्यक्रमको विषयवस्तु
३.४.१	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरे/ नगरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखे/नराखेको ।	०.५	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको र यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान राखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श गरेको तर यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	स्थानीय तहले विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति लगायत कार्यविधि तयारी गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायसँग परामर्श नगर्नुका साथै यस्ता दस्तावेजमा उक्त वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नराखेको ।	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति तथा कार्यविधि परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका

३.४.२	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरे/नगरेको ।	०.०	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखेको तर सो अनुरूप आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीतहमा विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क नराख्नुको साथै आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण नगरेको ।	स्थानीयतहको विपद व्यवस्थापन तथा जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी दस्तावेज विपत प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची ।
३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखे/नराखेको ।	०.०	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराई उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी गराएको तर उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा नराखेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य संचालन गर्दा प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायलाई सहभागी नगराउनुको साथै उनीहरूलाई प्राथमिकतामा नराखेको ।	प्राथमिकता दिईएका आधारहरू तथा सहभागी विवरण विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क नक्शांकन वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरे /नगरेको ।	०.५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा सधैं महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा कहिलेकाहीँ मात्र महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने गरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको सहभागितामा निर्णय हुने नगरेको ।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन कार्यविधी विपद प्रभावित महिला तथा लक्षित वर्ग वा समुदायको खण्डीकृत तथ्याङ्क विवरण तथा नक्शांकन निर्णय पुस्तिका उपस्थिति विवरण
४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने गरेको ।	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लागत अनुमान तयार गर्दाका बखत संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको प्रावधान सहित हुने नगरेको ।	लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संवेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान

<p>४.१.२</p>	<p>स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरे/नगरेको ।</p>	<p>०.५</p>	<p>स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरेको ।</p>	<p>स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा आंशिकरूपमा मात्र महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट निर्माण गरेको ।</p>	<p>स्थानीय तहका भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाहरू, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पूर्वाधार सम्बन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट उपयुक्त हुने गरी निर्माण नगरेको ।</p>	<p>लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, बालबालिका र अपाङ्गता मैत्री / संबेदनशील संरचनाको स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, तथा लागत अनुमान संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन ।</p>
<p>४.१.३</p>	<p>स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरे/गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरे/नगरेको ।</p>	<p>०.५</p>	<p>स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको तथा सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने गरेको ।</p>	<p>स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने गरेको भएतापनि सो बमोजिम निर्माण कार्य हुने नगरेको ।</p>	<p>स्थानीय तहले १५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लिनथ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्बन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गतामैत्री तथा बालमैत्री दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना निर्माण गर्ने प्रावधान सहित स्विकृति दिने नगरेको</p>	<p>स्थानीय तहबाट स्वीकृत ड्रइङ, डिजाइन, तथा नक्शा भवन तथा पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन</p>

४.१.४	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई लक्ष्य गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरे/नगरेको।	१.०	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदाय सबैलाई समेटेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई आंशिकरूपमा मात्र समेट्नेगरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गरेको।	स्थानीय तहले महिला लगायत लक्षित समुदायलाई समेटेटी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत लगायत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो, आदि) को प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन नगरेको।	प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम तथा प्रगति विवरण स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन प्रतिवेदन
४.२.१	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन गरे/नगरेको।	१.०	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरी सोको कार्यन्वयन समेत गरेको।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था गरेको तर सोको कार्यन्वयन नगरेको।	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी वार्षिक नीति र कार्यक्रममा गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त तथा खतरायुक्त काममा नलगाउने व्यवस्था नगरेको	प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक नीति र कार्यक्रम अध्ययन तथा अनुगमन प्रतिवेदन
४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरे नगरेको र सो को कार्यन्वयन भए/नभएको।	०.०	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेको र सो को कार्यन्वयन समेत भएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था गरेता पनि र सो को कार्यन्वयन नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरूमा कर्मचारी लगायत सेवाग्राहीलाई लक्षित गरी अलगगै स्तनपानकक्षको व्यवस्था नगरेको।	अलगगै स्तनपान कक्षको व्यवस्था स्तनपान कक्ष संचालन सम्बन्धी निर्णय शाखागत कार्य विवरण अनुगमन प्रतिवेदन

४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू (सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने लगायतका विषयहरू) संचालन गरे/नगरेको ।	१.०	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सबै वडाहरूमा संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी केहि कार्यक्रमहरू केहि वडाहरूमा मात्र संचालन गरेको ।	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा, जनस्वास्थ्य लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति प्रतिवेदन सम्पन्न कार्यक्रम संख्या, पटक तथा सहभागी संख्या, कार्यक्रम संचालन स्थल समेत देखिने गरि तयार गरेको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.२.४	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरे/नगरेको तथा सोको कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरी सोको कार्यान्वयन पनि गरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था गरेता पनि सोको कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला, आर्थिकरूपले विपन्न घर परिवार लगायत लक्षित समुहको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट व्यवस्था नगरेको	आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन
४.३.१	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए/नमिलाएको र सो उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भए/नभएको ।	१.०	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको र सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको तर सो वमोजिम सबै बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना नभएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको ।	विद्यालयमा भर्ना गराउने सम्बन्धी निर्णय विद्यालय जाने उमेर समुहगत विद्यार्थी भर्ना दर

४.३.२	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए / नमिलाएको ।	०.५	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका सबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका केही बालबालिकाहरूलाई मात्र दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको ।	स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालबालिका तथा लक्षित समूदायका बालबालिकाहरूलाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री तथा पोसाक र छात्रवृत्तिको व्यवस्था नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम संचालन निर्देशिका बालबालिक छुनौटका आधारहरू तथा निर्णय कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.३.३	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए/नभएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षा, आदि) कार्यान्वयन भए / नभएको ।	१.०	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भएको तथा सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन भएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम भए तापनि सो अनुरूप कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको ।	निरक्षर महिलाहरूको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति तथा बजेट र कार्यक्रम नभएको ।	स्वीकृत आवधिक तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन निरक्षर महिला सम्बन्धी अभिलेख, सहभागी छुनौटका आधारहरू तथा सम्बद्ध निर्णय

४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे /नगरेको	०.५	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थाको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था गरेको तर यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	विद्यालयमा छात्र र छात्रा तथा यौनिक अल्पसंख्यकका लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, पानीको व्यवस्था, किशोरी छात्राको लागि सेनेटरि प्याड, साबुन लगायत आवश्यक सामग्रीको व्यवस्था नगर्नुको साथै यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू विद्यालयको वार्षिक योजना स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.१	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर, आदिको प्रवन्ध गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालयको व्यवस्था र साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध आंशिकरूपमा गरेको ।	स्थानीयतहका कार्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूमा सफा पिउने पानी, हात धुने व्यवस्था, महिला, पुरुष तथा यौनिक अल्पसंख्यकको लागि अलगगै शौचालय लगायत साबुन तथा स्यानिटाइजर आदिको प्रवन्ध नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे / नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको तर स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागिता हुने नगरेको ।	स्थानीय तहको आयोजनामा वडा वडामा खुला दिसामुक्त पालिका, घरघरमा शौचालय, पिउने पानी, पोखरी निर्माण, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।

४.४.३	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे /नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहका सबै गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम केही गाउँ वस्तीहरूमा मात्र सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीय तहका गाउँ, वस्ती तथा टोलटोलमा कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसावारी, कौसीखेती तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि गर्न जनचेतना लगायत कार्यक्रम कुनै पनि गाउँ वस्तीहरूमा सञ्चालन हुने नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि । जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन, आदि ।
४.४.४	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए/नभएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा	१.०	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भएको र ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत भए तापनि ति कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा	स्थानीय तहका गाउँ, टोल, वस्तीहरूमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ जस्ता कार्यक्रम स्वीकृत नभएको	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्य सम्पन्न

	स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरे /नगरेको ।		स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने गरेको ।	स्थानीय महिलाहरूको सक्रिय सहभागितामा हुने नगरेको ।		प्रतिवेदन उपभोक्ता समिति गठन सम्बन्धी निर्णय र सोमा महिलाहरूको सहभागिताको अवस्था, आदि ।
४.५.१	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहको आवधिक योजना, वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बेरोजगारी र गरीबी नक्साङ्कन समेतको आधार लिई महिला तथा लक्षित समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू समावेश नगरेको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन
४.५.२	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।	०.०	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले स्वरोजगार तथा वैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा लक्षित समुहको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको ।	वार्षिक नीति तथा योजना र सम्बद्ध निर्णयहरू वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन

४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरे /नगरेको ।	०.५	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिई सो अनुरूप कार्यक्रम संचालन गरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति लिए तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, खाद्य प्रविधि, वन, स्वास्थ्य र पूर्वाधार लगायतका विषय सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति नलिएको ।	आवधिक योजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण सहभागी छनौटका आधार कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन (प्राविधिक विषय, संचालन अवधि, सामाजिक परिचालक तथा प्राविधिकको संख्या)
४.५.४	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे/नहरेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भए /नभएको ।	०.०	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहेको र सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति रहे तापनि सो अनुरूप कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	गरिब तथा लक्षित समुहको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापन गर्ने स्थानीय तहको नीति नहरेको ।	सहकारी संस्था प्रवर्धन सम्बन्धी नीति वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम र प्रगति विवरण कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन

५.१.१	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको वा तदर्थ (पटके/ स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	०.५	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरेको तर सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा नीति, कानून जारी गरी सोही बमोजिम तोकिएका पदाधिकारी/ समिति/ कार्यदलबाट निर्णय गरी कार्य गर्ने नगरी तदर्थ (पटके/स्वेच्छाअनुरूप) निर्णय गरी कार्य हुने गरेको ।	स्थानीय तहले सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र सुशासन प्रवर्धनका विषयमा जारी गरेका नीति तथा कानून सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णयहरू निर्णय प्रक्रिया तथा कार्य जिम्मेवारी सहितको कार्य विवरण
५.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिई सो बमोजिम कार्यान्वयन गरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति लिए तापनि सो बमोजिम कार्यान्वयन नगरेको ।	स्थानीय तहले विधिको शासन प्रवर्धन, जनसहभागिता अभिवृद्धि, भ्रष्टाचार विरुद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निष्पक्षता र महिला तथा लक्षित समुहलाई अग्राधिकार दिने नीति नलिएको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति
५.१.३	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको/नगरेको ।	०.५	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भए तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।	महिला अधिकार तथा समानताका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाहवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नगरेको	स्वीकृत नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन

५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरे/नगरेको ।	०.५	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यक्रम संचालन नगरेको ।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा उल्लेख भए अनुरूपका प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्न रकम विनियोजन नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन
५.२.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे /नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले नियमितरूपमा संचालित सबै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले आंशिकरूपमा केहि कार्यक्रमको मात्र सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले कुनैपनि कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको ।	सम्बद्ध कानून, नीति तथा कार्यविधि वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका
५.२.२	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरे /नगरेको	०.५	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका केही व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको कहिलेकाहीं मात्र उपस्थिति रहने गरेको	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुहका व्यक्ति तथा समुदायका सदस्यको उपस्थिति रहने नगरेको	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति

५.२.३	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा प्रश्न उठ्ने गरे/नगरेको र सोको अभिलेख राखी उठेका प्रश्नउपर स्थानीय तहबाट सम्बोधन हुने गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखी सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे तापनि सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीय तहले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा लक्षित समुदायको तर्फबाट स्थानीय तहले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सोको कार्यान्वयनका विषयमा उठेका प्रश्नहरूको अभिलेख राखे र सम्बोधन गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति अभिलेख पुस्तिका गुनासो कार्यान्वयन प्रतिवेदन
५.२.४	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए/नल्याएको ।	१.०	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे तापनि कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत नै नगरेको ।	स्वीकृत आचार संहिता आचार संहिताको पालना सम्बन्धी अध्ययन वा अनुगमन प्रतिवेदन ।

५.३.१	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे /नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे /नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरेको र महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने गरे तापनि महिला लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेटका सम्बन्धमा सरोकारवालाले थाहा पाउने गरी सार्वजनिक नगरेको ।	स्थानीय तहले नियमितरूपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गर्ने नगरेको र महिला, लगायत अन्य सबै लक्षित समुहका लागि राखिएका कार्यक्रम तथा सोको बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गर्ने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, लेखा परीक्षण, व्यवस्थापन परीक्षण लगायतका प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रतिवेदन कार्यक्रमको उपस्थिति पुस्तिका अभिलेख पुस्तिका
५.३.२	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे / नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना सबैले बुझ्ने गरी स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने गरे तापनि स्थानीय भाषामा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रसारण गर्ने नगरेको ।	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम स्थानीय भाषाका प्रसारित सामग्रीहरूको अभिलेख कार्यक्रम प्रगति विवरण
५.३.३	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छपा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा	०.५	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छपा लगायत श्रव्यदृश्य समेतका सबै माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छपा लगायत श्रव्यदृश्य मध्ये केही माध्यमद्वारा मात्र लैंगिक समानता तथा	स्थानीय तहले स्थानीय रेडियो, एफ.एम, छपा लगायत श्रव्यदृश्य जस्ता कुनैपनि माध्यमद्वारा लैंगिक समानता तथा	नीति तथा कार्यक्रम वार्षिक विकास कार्यक्रम प्रसारित सामग्रीहरूको

	समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरे/नगरेको		सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गरेको ।	समावेशीकरण सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित नगरेको ।	अभिलेख तथा विवरण कार्यक्रम प्रगति विवरण
५.३.४	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको/नभएको ।	१.०	स्थानीय तहमा महिला लगायत सबै लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत केही लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतना वृद्धि भएको ।	स्थानीय तहमा महिला लगायत कुनैपनि लक्षित समुहमा सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	सहभागी तालिम/कार्यक्रम पूर्वको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र तालिम पश्चातको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन (Pre test and Post test) कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन । स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन ।
५.४.१	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सके/नसकेको ।	१.०	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट केही लक्षित वर्ग तथा समुदायले मात्र लाभ लिन सकेको ।	स्थानीय तहबाट संचालित कार्यक्रम तथा परियोजनाबाट कुनैपनि लक्षित वर्ग तथा समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदनकार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन

५.४.२	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरे/नगरेको ।	०.५	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी सबै कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव आंशिकरूपमा मात्र विश्लेषण गरेको ।	स्थानीय तहले संचालन गरेका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास सम्बन्धी कुनैपनि कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण नगरेको ।	स्थलगत अनुगमन प्रतिवेदन कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाई तथा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यक्रम सम्पन्न प्रतिवेदन कार्यक्रमको प्रभावकारिता अध्ययन प्रतिवेदन कार्यक्रम कार्यन्वयन लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन
५.४.३	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरे/नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत सबै लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा उक्त वर्गसंग सम्बन्धित लक्षित कार्यक्रम उपर कहिलेकाहीं केही कार्यक्रममा मात्र छलफल हुने गरेको ।	स्थानीय तहको समीक्षा बैठकमा महिला लगायत लक्षित वर्ग तथा समुदायको उपस्थितिमा कहिल्यैपनि छलफल हुने नगरेको ।	वार्षिक विकास कार्यक्रम सहभागी छनौटका आधार उपस्थिति पुस्तिका समीक्षा बैठकको निर्णय तथा प्रतिवेदन
५.४.४	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरे/नगरेको ।	१.०	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणका केही विषयवस्तुलाई मात्र सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार गरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको पृष्ठपोषणलाई सम्बोधन गरी योजना तथा कार्यक्रम तयार नगरेको ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम

५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरे /नगरेको ।	१.०	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा आंशिकरूपमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण नगरेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम संघ र प्रदेश सरकारका सम्बद्ध नीति तथा कानून र कार्यविधि समन्वय र सहकार्यमा संचालित कार्यक्रमको सुची संघ र प्रदेश सरकारका कार्यक्रममा स्थानीय तहको सहभागिता र सम्पन्न प्रतिवेदन
५.५.२	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल हुने गरे / नगरेको ।	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भई कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा २ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण भइ कार्यगत छलफल वर्षमा कम्तिमा १ पटक हुने गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल निर्माण नभएको ।	कानून, नीति तथा कार्यविधि, आदिमा संजाल निर्माण सम्बन्धी व्यवस्था सञ्जाल निर्माणको निर्णय छलफलको निर्णय पुस्तिका
५.५.३	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरे / नगरेको ।	०.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का अधिकांश प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरूलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गरेको ।	लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान नगरेको ।	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम संजालका प्रतिनिधिहरूको विवरण क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति

<p>५.५.४ महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरे /नगरेको ।</p> <p>जम्मा</p>	<p>०.५</p> <p>४३.५</p>	<p>महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना र मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यान्वयन गरेको ।</p>	<p>महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरे तापनि कार्यान्वयन नगरेको ।</p>	<p>महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धिको राष्ट्रिय कार्ययोजना, संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्बाट पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकार सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन नगरेको ।</p>	<p>वार्षिक नीति, योजना, बजेट तथा कार्यक्रम कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रगति विवरण</p>
---	------------------------	--	--	--	---